ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - الدورة المسؤولة - إيتا دروشيان

1500 Լ.Ո. 83ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 167 (23272) ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2009 10 ԷՋ

ՄԻՆՍՔԻ ԽՄԲԱԿԻ ՀԱՄԱՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐԸ ԿՈՉ Կ'ՈՒՂՂԵՆ ԿԱՌՈՒՑՈՂԱԿԱՆ ԸԼԼԱԼՈՒ

ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահները ղարաբաղեան տագնապի կողմերուն կոչ ուղղած են «բանակցային գործընթացի այս կարեւոր պահուն կառուցողական ըլլալու իրենց հրապարակային յայտարարութիւններուն մէջ»:

Շաբաթ օր Նիւ Եորքի մէջ հրապարակուած յայտարարութեան մէջ համանախագահները կը տեղեկացնեն ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի նստաշրջանի շրջագիծին մէջ Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարներ Էդուարդ Նալբանդեանի եւ Էլմար Մամետեարովի հետ ունեցած իրենց հանդիպումներուն մասին՝ նշելով, որ «երկու արտաքին գործոց նախարարները վերահաստատեցին իրենց նուիրուածութիւնը հիմնարար սկզբունքներուն վրայ հիմնուած բանակցութիւններուն»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԻՆ ՄԱՍԻՆ

«ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ԻՐԱՆ ՉԵՆ ԱՐԳԵԼԱԿԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ»

«ՀԱՅԱԹ»-ԻՆ Կ'ԸՍԷ ՆԱԽԱԳԱՀ ՍԼԷՅՄԱՆ

Հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման «Հայաթ» օրաթերթին հետ ունեցած իր հարցազրոյցին ընթացքին յայտնեց, որ Սուրիա եւ Իրան չեն արգելակեր Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան գործընթացը. ան նշեց, որ օտար երկիրներ չեն միջամտեր Լիբանանի կառավարութիւնը կազմելու, ինչպէս նաեւ նախարարներն ու նախարարութիւնները ճշդելու աշխատանքին:

Նախագահ Սլէյման ընդգծեց, որ սուրիացիները ոչ մէկ նպատակ ունին Լիբանանի կառավարութեան կազմութիւնը խոչընդոտելու կամ լիբանանեան ներքին քաղաքական հարցերուն միջամուխ ըլլալու:

Ակնարկելով լիբանանեան - սուրիական երկկողմանի յարաբերութիւններուն նախագահ Սլէյման յայտնեց, որ այդ յարաբերութիւնները այլեւս վստահութեան վրայ խարսխուած են:

Նախագահ Սլէյման շեշտեց, որ Նիւ Եորքի մէջ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պարաք Օպամայի հետ ունեցած իր հանդիպումին ընթացքին, Օպամա հաստատած է, թէ Միջին Արեւելքի տագնապին գծով *որդեգրուելիք որեւէ լուծում* Լիբանանի հաշուոյն պիտի չըլլայ:

Նախագահ Սլէյման նկատել տուաւ, որ Իրանի նախագահ Մահմուտ Ահմատինեժատի հետ ունեցած իր հանդիպումին ընթացքին, անկէ խնդրած է, որ իր կարգին չընդունի շրջանի տագնապին համար որդեգրուելիք այնպիսի լուծումներ, որոնք Լիբանանի վնաս կրնան հասցնել:

Շար.ը՝ էջ 10

ԸՍՏ ԹՈՒՐՔ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐԻ ՄԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐՔԻԱ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԻՆ 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ

Թուրք պաշտօնատար մը երէկ ԱՖՓ լրատու գործակալութեան յայտնեց, որ Հայաստան եւ Թուրքիա յառաջիկայ ամիս Զուիցերիոյ մէջ պիտի ստորագրեն դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելու համաձայնութիւն մը:

Պաշտօնատարը նշեց, որ «համաձայնութեան ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ցիւրիխի մէջ 10 հոկտեմբերին»:

Զուիցերիոյ արտաքին գործոց նախարարութենէն պաշտօնատար մը ԱՖՓ-ին տեղեկացուց, որ ստորագրութեան արարողութիւնը «հաւանաբար տեղի ունենայ Զուիցերիոյ մէջ»:

Միւս կողմէ քաղաքական վերլուծաբաններ յայտնած են, թէ անհաւանական է, որ թրքական կառավարութիւնը արձանագրութիւններու վաւերացման համար Թուրքիոյ խորհրդարանին ներկայացնէ զանոնք, նախքան Հայաստան-Ազրպէյճան յարաբերութեանց մէջ յառաջդիմութեան արձանագրումը:

ԸՍՏ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ Կ'ՈՒԶԵՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՔԻՒՐՏԻՍՏԱՆ ՍՏԵՂԾԵԼ

Թրքական ընդդիմադիր Ազգայնական շարժում կուսակցութեան փոխնախագահը յայտարարած է, որ Միացեալ Նահանգները կ'ուզեն Թուրքիոյ մէջ Հայաստան եւ Քիւրտիստան ստեղծել:

Շար.ը՝ էջ 10

«ՈՉ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ, ՈՉ ԱԼ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԷՋ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԼՈՒԾՈՒՄ ԿԱՅ»

Կ'ԸՍԷ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան մամլոյ ծառայութիւնը կը հաղորդէ, որ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Միքայէլ Սպինտելեկըր, որ Նիւ Եորքի մէջ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի քուլիսներուն ետին հանդիպած է Վրաստանի, Ազրպէյճանի եւ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարներուն հետ, յայտարարած է.

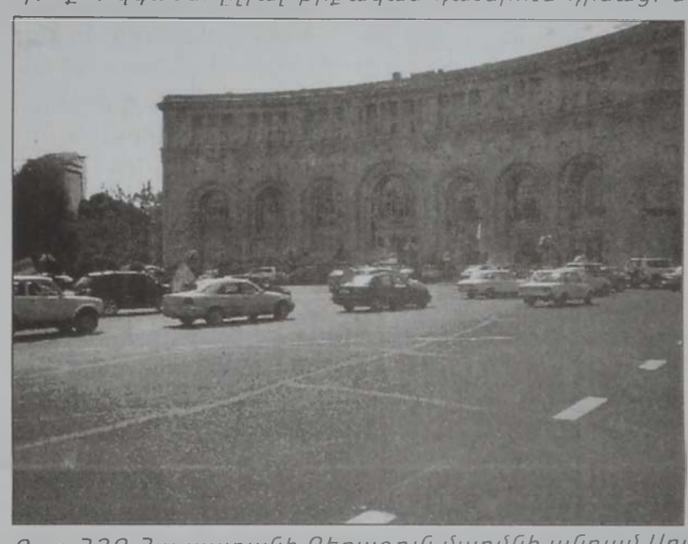
Շար.ը՝ էջ 10

ՀՅԴ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄՆԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

ԲՈՂՈՔԻ ԵՒ ՉԳԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՆԵՐՈՒ ԵՐԹ՝ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

*(Յատուկ թղթակցութիւն, Երեւան).- Հայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւններուն դէմ իրենց բողոքը արտայայտելու եւ Հայաստանի քաղաքացիները զգաստութեան հրաւիրելու միտումով, շաբաթ, 26 սեպտեմբերի յետմիջօրէի ժամը 3:00-ին, Երազոյնն ու Դաշնակցութեան դրօշները, ինչպէս նաեւ **«Ո՛չ քրքական նախապայմաններին»**, **«Ո՛չ մէկ գիջում Թուրքիային»** գրութիւններով պաստառներ կրող ինքնաշարժերու երթ մը ընթացք առաւ Երեւանի Հանրապետութեան հրապարակէն անցաւ Ամիրեան փողոցով, ապա Մաշտոց պողոտայով: Ինքնաշարժերու երթին ընթացքին բարձրախօսներով կը յայտարարուէր, որ պէտք է զգաստ ըլլալ քրքական դաւերուն դիմաց. մերժել Թուրքիոյ նախապայմանները, դէմ կենալ հայկական իրաւունքներէն գիջում կատարող քայլերուն:*

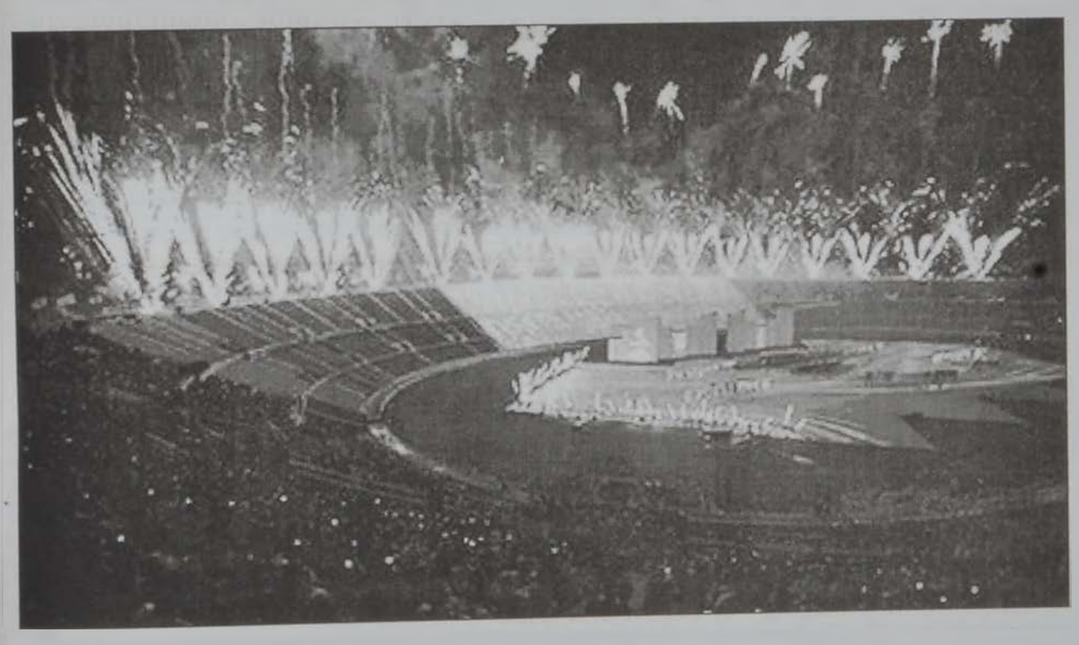

Նախաձեռնութիւնը կազմակերպուած էր ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմնին կողմէ եւ հաւանաբար առաջին անգամ է, որ նման բան տեղի կ'ունենար Երեւանի մէջ, այս հանդերձ անիկա գրաւեց քաղաքացիներուն ուշադրութիւնը:

Այս քայլը կու գայ միանալու նոյն նպատակով իրականացուող նստացոյցին եւ հացադուլին:

Ըստ ՀՅԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմնի անդամ Արմէն Ռուստամեանի, Դաշնակցութիւնը տարբեր ձեւերու պիտի դիմէ, որպէսզի իր բողոքը արտայայտէ Հայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւններուն դէմ, ինչպէս նաեւ փորձէ քաղաքացիներու կարելի եղածին չափ լայն զանգուած մը իրազեկ դարձնել կատարուածին, որպէսզի անոնք առիթ ունենան իրենց կարծիքը արտայայտելու եւ կեցուածք ճշդելու, մանաւանդ որ տեղեկատուական իմաստով այս հարցը լուսարձակներէ հեռու պահելու մնայուն փորձ գոյութիւն ունի:

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԲԱՑՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱԽՕՍ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ 6-ՐԴ ԽԱՂԵՐՈՒՆ

Երէկ, հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման բացումը կատարեց ֆրանսախօս երկիրներու 6-րդ խաղերուն, որոնց իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն 44 երկիրներէ ժամանած աւելի քան 3000 մարզիկներ:

Մանրամասնութիւնները տեսնել էջ 9:

ՔԼԻՆԹԸՆ. «ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԸ ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՄԷՋ *ՍԹԱԹԻՒՄ ՔՈՆ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ԿԸ ՆԿԱՏԷ»*

Ըստ Ազրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարութեան, Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Հիլըրի Քլինթըն ուրբաթ օր Ազրպէյճանի արտաքին գործոց նախարար Էլմար Մամետեարովի հետ իր հանդիպումին ժամանակ յայտարարած է, որ «Միացեալ Նահանգներու վարչակազմը հայ-ազրպէյճանական տագնապին մէջ **սթաթիւս քոն** անընդունելի կը նկատէ»:

«Միացեալ Նահանգներու նոր վարչակազմը կը վերահաստատէ դարաբաղեան խնդիրի շուտափոյթ լուծման իր աջակցութիւնը», ըսած է ան:

Ազրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարը իր կարգին երախտագիտութիւն յայտնած է այն ուշադրութեան համար, զոր Ուաշինկթըն կը ցուցաբերէ այս խնդրին նկատմամբ, եւ նշած է, որ տագնապը կարելի է լուծել միայն գերիշխանութեան, տարածքային ամբողջականութեան եւ Ազրպէյճանի միջազգայնօրէն ճանչցուած սահմաններուն ծիրին մէջ:

Ըստ թրքական լրատւամիջոցներուն, նոյն օրը նոյն խնդրին շուրջ քննարկում կատարած են Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պարաք Օպաման եւ Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողանը, որոնք հանդիպում ունեցած են Փիցպըրկի մէջ Քսաններու ժողովին ընթացքին:

Շար.ը՝ էջ 10

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՒ ՄԻՆՍՔԻ ԽՄԲԱԿԻ ՀԱՄԱՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

26 սեպտեմբերին աշխատանքային այցելութեամբ Նիւ Եորք ժամանեց Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան:

Նոյն օրը Նալբանդեան հանդիպում ունեցաւ Մինսքի խմբակի համանախագահներ Եուրի Մերզլեաքովի, Պեռնար Ֆասիէի, Ռոպըրթ Պրատքէի եւ ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Ամպաճէյ Քասփրչիքի հետ:

Շար.ը՝ էջ 10

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔ

ՄԵՐԺԵ՛ՆՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՄԵՐԺԵ՛ՆՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԹՈՒՐՔԻԱ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Խօսք կ'առնեն՝

ԱՂՈՒԱՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ եւ ՅՈՎԻԿ ՊԵՐԹԻԶԼԵԱՆ

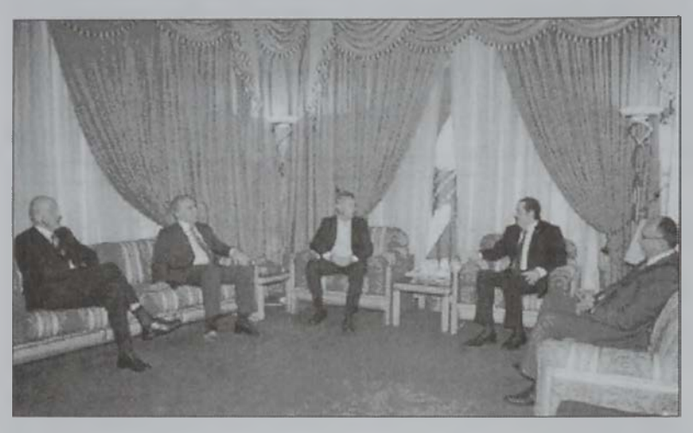
Տեղի կ'ունենայ չորեքշաբթի, 30 սեպտեմբեր 2009-ին, երեկոյեան ժամը 8:00-ին, Պուրճ Համուտի հրապարակին վրայ:

Ազգային-յեղափոխական երգերով ելոյթ կ'ունենան

ՀՐԱՉ ԿԱՅԾԱԿԵԱՆ, ՎԻԳԷՆ ՏԻՇՉԷՔԷՆԵԱՆ եւ ՄԱՆՈՒԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՀՅԴ ՔԱՐՈԶՉԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՀԱՐԻՐԻ ԱՅՍՕՐ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Կառավարութեան կազմութեան յանձնառութիւնը ստանձնած վարչապետ Սաատ Հարիրի այսօր չորրորդ օրն ըլլալով կը շարունակէ երեսփոխանական ոչ պարտադիր խորհրդակցութիւնները:

Նկատի ունենալով Ֆրանսայի վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիյոնի հետ ունենալիք իր հանդիպումը, Հարիրի այսօրուան իր հանդիպումներուն կը սկսի երեկոյեան ժամը 6:00-ին. ան յաջորդաբար պիտի ընդունի Հայկական համախոհութիւն երեսփոխանական պլոքը, Հայկական երեսփոխանական պլոքը, Ժամաա Իսլամիէի երեսփոխան Իմատ Հուքը, երեսփոխան Թամմամ Սալամը եւ երեսփոխան Պուքրոս Հարպը:

Անցեալ շաբաթավերջին Հարիրի շարունակեց խորհրդարանին մէջ իր սկսած երեսփոխանական խորհրդակցութիւնները:

Կէսօրուան ժամը 12:00-ին Հարիրի ընդունեց Լեռնալիբանանի միասնականութիւն երեսփոխանական պլոքը գլխաւորութեամբ երեսփոխան Թալալ Արսլանի:

Հանդիպումէն ետք Արսլան իր կատարած յայտարարութեան մէջ շեշտեց, որ պահանջուածը այն է, որ բոլոր լիբանանցիները մասնակից դառնան ազգային միասնականութեան կառավարութեան մը, որ դէմ կը դնէ դժուարութիւններուն:

Արսլան աւելցուց, որ Հարիրիի կողմէ բոլոր պլոքներուն հետ մանրամասն խորհրդակցութիւններ կատարելը դրական երեւոյթ է նշելով միաժամանակ, որ բնական է, որ իրենք իբրեւ երեսփոխանական պլոք, կառավարութեան մէջ ներկայացուելու իրաւունք ունենան:

Հարիրի ընդունեց նաեւ Ազատ եւ միացեալ Լիբանան երեսփոխանական պլոքը գլխաւորութեամբ երեսփոխան Սլէյման Ֆրենճիէի:

Շուրջ մէկուկէս ժամ տեւած հանդիպումէն ետք Ֆրենճիէ յայտնեց, որ վարչապետ Հարիրիի մօտ շօշափած են երկխօսութիւն կատարելու եւ իւրաքանչիւր երեսփոխանական պլոքի կարծիքը իմանալու իսկական տրամադրութիւն, ինչպէս նաեւ ազգային միասնականութեան կառավարութիւն մը կազմելու նպատակ:

Ֆրենճիէ յայտնեց, որ ընդդիմադիր քաղաքական ուժերը ունին իրենց պահանջները եւ կառչած կը մնան անոնց ընդգծելով, որ նոյնիսկ «Սիճ. - սիճ.»ի (Սուրիա - Սէուտական Արաբիա) համաձայնութիւնը չի կրնար ընդդիմութեան պարտադրել, որ ան յետս կոչէ իր պահանջները:

Միւս կողմէ, Հարիրի երէկ Կեդրոնական Պէյրութի իր բնակարանին մէջ ընդունեց Ֆրանսախօս երկիրներու կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղար Ապտօ Տիուֆը, որուն հետ քննարկեց Լիբանանի մէջ տիրող ընդհանուր կացութիւնն ու կազմակերպութեան հետ Լիբանանի յարաբերութիւնները:

«ԻՆՉՈ՞Ւ ԱՅՍՕՐ ՓԱՓԱՔ ԿԸ ՅԱՅՏՆՈՒԻ ՉԵՂԵԼ ՆԿԱՏԵԼՈՒ 15 + 10 + 5 ՏԱՐԱԶԸ»

ՀԱՐՑ ԿՈՒ ՏԱՅ ՄՈՀԱՄԵՏ ՌԱԱՏ

Հաւատարմութիւն դիմադրութեան երեսփոխանական պլոքի նախագահ Մոհամետ Ռաատ երէկ շեշտեց, որ կառավարութեան կազմութեան առումով պէտք չէ ժամանակ կորսնցնել, այլ պէտք է կարելի եղածին չափ արագ կազմել կառավարութիւնը:

Ռաատ շեշտեց, որ կառավարութիւնը կազմելու ծիրին մէջ գոյացած համաձայնութիւնը 15 + 10 + 5 տարազին գծով, լիբանանցիներուն հաւանութեան արժանացած էր, եւ հարց տուաւ, որ ինչո՞ւ այսօր փափաք կը յայտնուի այդ տարազը չեղեալ նկատելու եւ աշխատանքը զերոյէն սկսելու:

Ռաատ շեշտեց, որ Լիբանանը հզօր եւ արժանապատիւ պահելու համար, հարկ է անպայման պահպանել անոր ուժը, որ լիբանանեան ազգային ամրապնդուած միասնականութեան մէջ է: Ան կոչ ուղղեց հեռու մնալու համայնքային եւ յարանուանական լարուածութիւններէն ու բաժանումներէն:

Ռաատ ընդգծեց, որ հարկ է Լիբանանի ամբողջ հզօրութիւնը պարփակել ազգային միասնականութեան կառավարութեան մը մէջ, որպէսզի կարելի ըլլայ պահպանել Լիբանանի դիմադրողականութիւնը:

ԱԼԵՆ ԱՈՒՆ «ԺԱՏԻՏ»ԻՆ ԿԸ ԲԱՑԱՅԱՅՏԷ, ԹԷ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ՊԻՏԻ ՏԵՄՆՈՒԻ ՀԱՐԻՐԻԻ ՀԵՏ

Երէկ, Փոփոխութիւն եւ բարեկարգում համախմբումի անդամ, երեսփոխան Ալեն Աուն **«ժատիտ»** պատկերասփիւռի կայանին հետ ունեցած իր հարցազրոյցին ընթացքին յայտնեց, որ Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան համար նշանակուած վարչապետին հետ կատարուող խորհրդակցութիւններուն ծիրին մէջ, համախմբումը յառաջիկայ հինգշաբթի օր երկրորդ հանդիպում մը պիտի ունենայ Սաատ Հարիրիի հետ:

Ա. Աուն շեշտեց, որ Հարիրիի հետ ոչ պարտադիր խորհրդակցութիւնները եղած են հանդարտ եւ դրական. ան հերքեց այն տեղեկութիւնները, թէ Փոփոխութիւն եւ բարեկարգում համախմբումին երեսփոխանները հանդիպում մը ունեցած են Մուսթաքպալ հոսանքի երեսփոխաններուն հետ կառավարութեան կազմութեան խոչընդոտները վերացնելու նպատակով:

Անդրադառնալով Պքերքէի հետ յարաբերութեանց Ալեն Աուն յայտնեց, որ անոր հետ յարաբերութիւնները մերթ դրական են եւ մերթ ժխտական ըստ քաղաքական տուեալ հարցերու: Աուն աւելցուց սակայն, որ Պքերքէի հետ հաղորդակցութիւնը տարբեր մակարդակներու վրայ ի գօրու է:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒՄՈՎ ՅՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏԻՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

«ԱՐԴԵՕՔ ՄԵԾԱՄԱՍՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՉԷ՞»

ՀԱՐՑ ԿՈՒ ՏԱՅ ՍԱՄԻՐ ԺԱՀԺԱՀ

Լիբանանեան ուժեր կուսակցութեան կազմակերպութեամբ շաբաթ օր, Ժունիէի «Ֆուատ Շեհապ» մարզադաշտին մէջ նշուեցաւ լիբանանեան դիմադրութեան նահատակներուն յիշատակը «Կենդանի ենք Մայրիներու յեղափոխութեան մէջ ի խնդիր Լիբանանի գոյատեւման» կարգախօսին ներքեւ:

Յիշատակի ոգեկոչման արարողութիւնը սկսաւ պատարագով եւ հոգեհանգստեան արարողութեամբ, որուն նախագահեց մարոնիներու Նասրալլա Սֆէյր պատրիարքի ներկայացուցիչ Ռոլան Ապու Ժաուտէ եպիսկոպոս:

Իր քարոզին մէջ մարոնի պատրիարքութեան ընդհանուր փոխանորդ Ապու Ժաուտէ եպիսկոպոս շեշտեց, որ Մայրիներու երկիրը արժանի է պաշտպանելու եւ պահպանելու իբրեւ հպարտութեան օրրան:

Ան ահազանգ հնչեցուց եւ կոչ ուղղեց ներքին լիբանանեան քաղաքական կեանքի պատասխանատուներուն ստանձնելու իրենց պարտականութիւնները եւ լուծելու Լիբանանի դիմագրաւած հարցերը:

Լիբանանեան ուժեր կուսակցութեան ղեկավար Սամիր Ժահժահ իր խօսքին մէջ շեշտեց, որ հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման եւ կառավարութեան կազմութիւնը ստանձնած վարչապետ Սաատ Հարիրի պէտք է իրենց որոշումները տան եւ կազմեն կառավարութիւն մը, որ սահմանադրական է:

Ժահժահ նշեց, որ ազգային միասնականութիւնը քաղաքական ուժի մը կողմէ զէնքի ուժով պարտադրուող միասնականութիւն մը չի կրնար ըլլալ: «Արդեօք մեծամասնական կառավարութեան մը կազմութիւնը սահմանադրական չէ՞», հարց տուաւ Ժահժահ:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

●ԵՐԷԿ երեկոյեան ժամը 6:00-ին, Լիբանանի մէջ հիւրընկալուող Ֆրանսախօս երկիրներու Զ. խաղերը մեծ հանդիսութեամբ սկսան Պէյրութի մարզական աւանին մէջ: Բացման հանդիսութեան ներկայ կը գտնուէին նախագահ զօր. Միշել Սլէյման, խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի, ընթացաւարտ վարչապետ Ֆուատ Սինիորա, նշանակուած վարչապետ Սաատ Հարիրի, Ֆրանսայի վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիյոն, Մոնաքոյի իշխան Ալպեր Բ. եւ Ֆրանսախօս երկիրներու կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղար Ապտօ Տիուֆ:

●ՖՐԱՆՍԱՅԻ վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիյոն այսօր հանդիպումներ պիտի ունենայ Լիբանանի իշխանութեան երեք պետերուն, ինչպէս նաեւ կառավարութեան կազմութեան յանձնառութիւնը ստանձնած վարչապետին հետ:

●ՄԻԱՑԵԱԼ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարի Միջին Արեւելքի հարցերու օգնական Ճեֆրի Ֆելթման յոյս յայտնեց, որ Լիբանանի սահմանադրութիւնը ճշգրիտ կերպով գործադրուի, որպէսզի կարելի ըլլայ ըստ կարելւոյն սյրագ կազմել Լիբանանի կառավարութիւնը:

●ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Սեմի Ժեմայէլ Օքաուայէն կոչ ուղղեց վերսկսելու լիբանանեան ազգային երկխօսութեան նիստերուն:

●ՀԱՐԱԻԱՅԻՆ Լիբանանի մէջ Հզզպալլայի պատասխանատու շէյխ Նեպիլ Քաուք յայտնեց, որ Դիմադրութիւնը յանձնառու է կառավարութեան կազմութեան գործընթացը դիւրացնելու. ան աւելցուց, որ կառավարութեան կազմութիւնը կարելի պիտի ըլլայ միայն ազգային միասնականութեան կառավարութեան միջոցով:

●ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Նեժի Ղարիոս շեշտեց, որ կառավարութեան կազմութեան առումով կատարուող երկրորդ երեսփոխանական խորհրդակցութիւնները շատ աւելի լուրջ եւ իրապաշտ կը թուին. ան նկատել տուաւ, որ իբրեւ ընդդիմադիր ուժեր իրենց համար կարեւոր է մաս կազմել բոլոր ուժերուն միջեւ գործակցութիւնը մարմնաւորող կառավարութեան մը:

●ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակի հրամանատար զօր. Ժան Քահուաժի ընդունեց լիբանանեան - սուրիական գերագոյն խորհուրդի ընդհանուր քարտուղար Նասրի Խուրիին, որուն հետ քննարկեց երկիրը յուզող իրադարձութիւնները:

●ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ նախկին փոխնախագահ էլի Ֆըրզլի յայտնեց, որ այսօր քրիստոնէական ուժերէն կը պահանջուի միասնականացնել իրենց շարքերը եւ գործել Լիբանանի մէջ տիրող ազգային համերաշխութեան համաձայն:

●ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ «**Ուաթան**» օրաթերթը կը նշէ, թէ Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան գործընթացը խոչընդոտող արգելքները վերջգտած են եւ կը նախատեսուի, որ կառավարութիւնը կազմուի մինչեւ յառաջիկայ 10 հոկտեմբեր: Նոյն օրաթերթին համաձայն, Սէուտական Արաբիոյ Ապտալլա պըն Ապտել Ազիզ թագաւորին Դամասկոս կատարելիք այցելութիւնը ոչ մէկ առընչութիւն ունի Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան հետ:

●ՆԵՐՔԻՆ ապահովութեան ուժերը ծերբակալեցին 66 օրինազանցներ, որոնք տարբեր յանցանքներ գործած էին Լիբանանի մէջ. անոնցմէ ոմանք արդէն իսկ պահանջուած են երկրին դատական իշխանութիւններուն կողմէ:

●ՀԶԶՊԱԼԼԱՅԻ հոգեւոր պետ սէյիտ Մոհամետ Հիւսէյն Ֆատլալլա զգուշացուց լիբանանցիները երկրին քաղաքական տիրոմներուն մէջ խրելէ:

Սէյիտ Ֆատլալլա ընդգծեց, որ հարկ է անպայման լիբանանցիներուն մտայնութիւնը փոփոխութեան ենթարկել:

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՖՈՆՏԻՆ

●Ռիթա Սապունճեանի մահուան առիթով՝
Յակոբեան ընտանիք (Հալէպ)
100,000 լ. ո.
Տէր եւ տիկին Տարօն Աւետիսեան
100,000 լ. ո.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՖՀԻԼ Իրեւօգնութեան Սնտուկը ուրախ է յայտարարելու, թէ 2009-2010 տարեշրջանին համար պիտի շարունակէ համալսարանական ֆոնտի յատկացումները:

Ա.- Ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս, ԱՖՀԻԼ-ի համալսարանական անդամները իրաւունք ունին օգտուելու ֆոնտէն (իւրաքանչիւր ընտանիքէ մէկ համալսարանական), պայմանաւ որ անդամակցած ըլլան 30/9/2008-էն առաջ: Անոնցմէ կը խնդրուի ներկայանալ ԱՖՀԻԼ-ի գրասենեակ իրենց համալսարանական արշանագրութեան հաստատագիրով:

Բ.- Իւրաքանչիւր ուսանող միայն երկու անգամ կրնայ օգտուիլ:

Գ.- Հայ համալսարանականները, որոնք ԱՖՀԻԼ-ի անդամ չեն, 1 հոկտեմբերէն սկսեալ դիմումնագիրները կրնան ստանալ ԱՖՀԻԼ-ի կայքէջէն (website) www.afhil.com:

Դիմումնագիրները ԱՖՀԻԼ յանձնելու պայմանաժամ ճշդուած է 27 հոկտեմբեր 2009-ը:

ԱՖՀԻԼ-Ի ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՖՈՆՏ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ
ԱՐՄԻԿ ՏԱՔԵՍԵԱՆ
Ընդ
ԲԱՖՖԻ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ
26 սեպտեմբեր, 2009
Պէյրութ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ
ՌՈԶԱԼԻՆ ԴԱՒԻԹԵԱՆ
Ընդ
ՅԱԿՈԲ ՍԱՔԱՐԵԱՆ
26 սեպտեմբեր, 2009
Պէյրութ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տիկին Անահիտ Թեքկելեան եւ զաւակունք շնորհակալութիւն կը յայտնեն Լիբանանի Հայոց թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Գեղամ եպս. Խաչերեանին, Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ թաղականութեան, Մարաշի հայրենակցական միութեան եւ բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուիրատուութեամբ կամ այլապէս մասնակից եղան իրենց ամուսնոյն, հօր եւ հարազատին՝ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԹԵՔԿԵԼԵԱՆի մահուան սուգին:

ՄԱՄԼՈՅ ԼՍԱՐԱՆ ԹԻՒ 34

Նիւթ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՆԵՐԿԱՅ ՀԱՄԱՊԱՏԿԵՐԸ»

Զեկուցող՝ *ԼԵՒՈՆ ԼԱՃԻԿԵԱՆ*
(գեղագէտ, մշակութային մեկնաբան)

Տեղի կ՚ունենայ այսօր՝ երկուշաբթի, 28 սեպտեմբեր 2009-ին, երեկոյեան ժամը 7:30-ին, «Ազդակ»ի խմբագրատան մէջ:

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5:00:

●ՄԱՀԱԶԴՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահազդ կ՚ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ զայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

www.aztagdaily.com www.aztagmedia.com ԱԶԴԱԿ - ԵՈՒԹԻՒՊ

ՍԿԱՆԴԱԼ

ԵՐԿՈՒ ԼՈՒՐ, ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հայկական մամուլէն երկու լուր.

Ա. ԼՈՒՐ. *Հայաստանի Ակադեմիան նիստ գումարեր է արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեանի ներկայութեամբ, եւ համամտութիւն յայտներ է Թուրքիոյ հետ յարաբերութեանց բարելաւման ծանօթ գործընթացին՝ իր այժմու տարապուճին մէջ:*

Կամ այն է, որ ակադեմիկոսներուն պարտադրուած է նման որոշում տալ, ամսականէ-ապրուստի միջոցէ զրկուելու սպառնալիքով (յամենայն դէպս անընդունելի ու անտրամաբանական), կամ ալ այն է, որ Հայաստանի մէջ գիտնական-պատմագէտ, մէկ խօսքով մեր պատմութեան ու իրաւունքներուն հաւատարիմ մնացող իմաստուն մարդ չէ մնացած, իշխանաւորներուն «իմաստութիւնը» ողողեր է հրապարակը:

Արդեօք նման որոշումի տակ պիտի ստորագրէի՞ն Վիքթոր Համբարձումեանի պէս մեծեր, որոնք ոգի ի բռին պայքարեցան Արցախի պատերազմի օրերուն...

Բ. ԼՈՒՐ. *Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան որոշած է հայկական օճախներ այցելել՝ խօսելու համար Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութեանց բարելաւման գործընթացին մասին, նաեւ ծանօթանալու արտերկրի հայութեան ու ղեկավարութեանց տեսակէտներուն:*

Ասպնչականութիւնը հայկական հին աւանդութիւն է: Կու գայ՝ հապար բարի:

Ատկէ անդին, սակայն, երկու անհասկնալի կէտ կայ. առաջինը՝ արդեօք մեզի ծանօթ, հրապարակուած նախագիծերէն անդին, չյայտարարուած գաղտնիքնե՞ր կան, որոնց պէտք է յոյս կապել. երկրորդ՝ արդեօք նախագահը չէ՞ իմացած, թէ հայ ժողովուրդը ամէնուրեք, եւ անդառնալիօրէն դէմ է առաջադրուած համաձայնագիրներուն, արդեօք դեսպաններն ու հիւպատոսները անհրաժեշտ տեղեկագրումը չե՞ն ըրած ու կինք իրապէկ չե՞ն դարձուցած, որ հայկական կուսակցութիւնները, կազմակերպութիւնները, միութիւններն ու մէկ խօսքով՝ Սփիւռքի անկաշառ ժողովուրդը դէմ է ինքնակորստեան, կը պահանջէ, որ մեր Դատը լուծարող համաձայնագիրներ չստորագրուին (Ըստ բաւականին գիտենք, որ պետութեան ուղեգիծը թմբկահարող մամուլը չ'արձագանգեր Սփիւռքի ու առհասարակ իր Դատին հաւատարիմ հայութեան տեսակէտներուն, իսկ արձագանգելու պարագային՝ կը ներկայացնէ ծուռ հայելիով):

Նո՛յնքան մըն ալ անընդունելի է այն, որ նախագահը շրջապտոյտի ելլէ ըսելու, թէ մեր չափած-ձեւածը անդառնալի է, ձեր կարծիքը, իմանալ՝ ժողովուրդին կարծիքը կարեւոր չէ, կարեւորը այն է, որ մենք՝ փոքրաթիւ «իմաստուններս», մենաշնորհի վերածած ենք հայութեան քունէն, շուկայի տրամաբանութեան հետեւող այսօրուան աշխարհին հաւատարմութիւնը կը դասենք ամէն բանէ վեր, հետեւաբար ձեզի կը մնայ կուլ տալ մեր պատրաստած դեղահատը, մինչեւ իսկ եթէ անիկա... թոյն է:

Ս. ՄԱՀՍԷՐԵՃԵԱՆ

ՏԵՍԱԿԷՏ

ՅԱՏՈՒԿ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԺԱՆԻ ԲԱՑԱՅԱՅՏՈՒՄ ՄԸ

«Անատոլու» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան, որ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու համար կը գտնուէր Նիւ Եորք, հանդիպում ունեցած է Միացեալ Նահանգներու մէջ գործող հրէական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ, որոնք անոր հարցումներ ուղղած են: Էրտողան հարցումի մը պատասխանելով յայտնած է, որ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակը Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու բարելաւման գործընթացին մէջ լուրջ ներդրում ունեցած է:

Ինչպէս ծանօթ է, Մինսքի խմբակը կը զբաղի Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի միջեւ միջնորդութեամբ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման համար: Խմբակը ստեղծուած է ԵԱՀԿ-ի կողմէ 1992-ին քաջալերելու համար Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին խաղաղ եւ բանակցութեան ճամբով լուծումը: Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու կարգաւորումը անոր իրաւասութեանց եւ առաքելութեան սահմաններէն դուրս է:

Թէեւ Մինսքի խմբակի համանախագահները յայտնած են, որ Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու կարգաւորումն ու Լեռնային Ղարաբաղի տագնապը իրարու զուգահեռ եւ անջատ գործընթացներ են, սակայն Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութեանց կարգաւորման ջանքերուն Մինսքի խմբակին մասնակցութիւնը կու գայ ջրելու համանախագահներուն պնդումները եւ գործնական գետնի վրայ կ'որդեգրէ Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու բարելաւումը Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին լուծման կապող քրքական նախապայմանը:

Զուիցերիական միջնորդութեան պաշտօնական վարկածին կողքին գոյութիւն ունի նաեւ ՕԹԱՆ-ի մօտ Թուրքիոյ նախկին դեսպան Օնուր Էօյմենի Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան նախաձեռնութեամբ Թուրքիա-Հայաստան խորհուրդի մը գոյութեան վարկածը, սակայն էրտողանի կողմէ Մինսքի խմբակի առաքելութեան ընդլայնումի բացայայտումը կարելի չէ վերոնշեալներուն շարքին դասել: Անիկա շատ աւելի լուրջ հարց մըն է:

Նկատի ունենալով, որ ոչ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակը, ոչ ալ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը էրտողանի յայտարարութիւնը չհերքեցին, այդ բացայայտումը պէտք է արժանանայ յատուկ ուշադրութեան:

ՎԱՀՐԱՄ ԷՄՄԻԵԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթեռնլի գիրով (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ՝ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը:

ՊՈՒՐԾ ՀԱՄՈՒՏ ՔԱՂԱՔԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԻ՝ 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐ, ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐ, ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱՌԱՏՕՆ

Պուրճ Համուտի քաղաքապետութեան կը հաղորդեն, որ ֆրանսախօս երկիրներու 6-րդ խաղերուն ծիրին մէջ, 28 սեպտեմբերէն 6 հոկտեմբեր 2009 տեղի պիտի ունենան նաեւ փառատօնային բնոյթի ցուցադրութիւններ Կեդրոնական Պէյրութի շրջանին մէջ, ուր եւ պիտի ներկայացուի Պուրճ Համուտ քաղաքը իր հիմնադրութենէն մինչեւ մեր օրերը:

Քաղաքապետութեան ճարտարագէտ եւ ծրագրի պատասխանատու Արփի Մանկասարեան նաեւ տեղեկացուց, որ փառատօնի նշեալ օրերուն, Պուրճ Համուտ քաղաքի անուամբ տաղաւարին մէջ պիտի գործադրուին աշխատանոցային ծրագրեր, ինչպէս Պուրճ Համուտ քաղաքի նուիրուած ժապաւէնի ցուցադրութիւն, արհեստագէտ-արուեստագէտներու հետ հանդիպում եւ գործնական կիրառումներ զանազան արհեստներու կալուածին մէջ:

Ժողովուրդին առաջ բացուող այս ինքնօրեայ ցուցադրութիւններուն ընթացքին այցելուները հաղորդ պիտի դառնան ոսկեղէն իրի մը պատրաստութեան ծեւագծումէն մինչեւ վերջնական կերպարանք, զոր պիտի իրագործեն ոսկիի վարպետներ եւ ոսկերչատուներ, ՔԱՀԼ-ի աչազուրկները պիտի պատրաստեն խսիրէ կահ-կարասիներ, հայկական գորգի եւ կարպետի նորոգութիւններ պիտի կատարէ գորգագործը, բրուտագործը իր կաւին պիտի տայ ծեւ եւ գոյն, առտնին զարդեր պիտի պատրաստուին նախշուած փայտերով, վերարտադրութիւններ պիտի ըլլան հնադարեան, **անթիք** զարդեղէններու եւ քանդակներու, գունաւոր ապակիներու համադրումով պիտի պատրաստուին դռներ, պատուհաններ եւ զանազան իրեր, պղնձագործը պիտի ծուլէ տարբեր տիպի խորհրդանշական իրեր, լուսանկարչութեան մեքենայի եւ ժամացոյցի նորոգութեան վարպետութիւնը պիտի ցուցադրուի, ինչպէս նաեւ տեղի պիտի ունենան գիրքերու վաճառք, գիրքերու նկարազարդում եւ գեղանկարչութիւն: Ծրագիրը կ'ընդգրկէ նաեւ զարդեղէններու եւ հետաքրքրական իրերու մանրակերտ տիպերու պատրաստութիւն, իսկ հայ տիկիններու շնորհալի ձեռքերը տեղւոյն վրայ պիտի ստեղծեն ձեռային տեսակ-տեսակ գեղեցկութիւններ, այս բոլորը մշակոյթ ու քաղաքակրթութիւն բուրող իւրայատուկ մթնոլորտի մը մէջ, ուր անպակաս պիտի ըլլան նաեւ հայ երգն ու պարը մասնակցութեամբ էտի Թորիկեանի «Կռունկ» երգչախումբին եւ Համազգայինի Այնճարի «Պարոյր Սեւակ» մասնաճիւղի «կաքաւիկ» պարախումբին:

Պուրճ Համուտ քաղաքի կեանքը պատկերող եւ Լիբանանի արհեստներու եւ արուեստներու զարգացման մէջ իրենց նկատառելի ներդրումը ունեցող հայ վարպետներու եւ արուեստագէտներու մասնակցութիւնը այս ծրագրին մէկ օղակը կը կազմէ ժամանակակից հասկացողութեամբ եւ արդի միջոցներով կազմակերպուած այս ինքնօրեայ փառատօնին, ուր ներկայ պիտի ըլլան Լիբանանի ազգագրական տարբեր շերտերու ներկայացուցիչներ, այցելուներ եւ արհեստագէտ-արուեստագէտներ, որոնց միատեղ ներկայութեամբ պիտի ամբողջանայ լիբանանեան հայրենիքի խճանկարը իբրեւ զանազան համայնքներու համակեցութեան վայր եւ ստեղծագործական աւիւն ու խանդ, իբրեւ մեր այսօրը իմաստաւորող պատմական անմոռանալի պահ:

Պուրճ Համուտի քաղաքապետութեան հրաւէրը ուղղուած է բոլորին, որպէսզի Կեդրոնական Պէյրութի մէջ ներկայութիւն ըլլանք 28 սեպտեմբերէն 6 հոկտեմբեր: Փառատօնի ժամերն են առաւօտեան ժամը 10:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 7:00: Բարի վայելում:

Ս. Գ.

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՆՈՐ ԹԱՓՈՎ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Հրատարակչական աշխատանքը կը մնայ Կաթողիկոսարանի մշակութային առաքելութեան կարեւոր մարզերէն մէկը: Տարուան մը ընթացքին կաթողիկոսարանին կողմէ հրատարակուող գիրքերուն որակն ու քանակը պերճախօս վկայութիւն մըն է այս ուղղութեամբ:

Կաթողիկոսարանի եւ «Գալուստ Կիւլպենկեան» հաստատութեան հայագիտական բաժանմունքի գործակցութեամբ կատարուող հրատարակութիւնները նոր թափով կը շարունակուին: Այս ծիրին մէջ մատենագրութեանց շարքի հրատարակութիւնը կը մնայ եզակի իրագործում հայագիտութեան աշխարհին մէջ: Այս ուղղութեամբ այլ ծրագիրներ նաեւ կը մշակուին վեհափառին եւ դոկտ. Զաւէն Եկաւեանին նախածեռնութեամբ:

Կաթողիկոսարանի հրատարակչական երեք ֆոնտերը եւս Գէորգ Մելիտինեցի Գրական Մրցանակ, Ռիչըրտ եւ Թինա Գարոլան հրատարակչական հիմնադրամ, եւ Խաչիկ Պապիկեան հրատարակչական Հիմնադրամ, իրենց գործունէութիւնը կը ծաւալեն նոր հրատարակութիւններու ճամբով: Բնականաբար իւրաքանչիւր հրատարակչական ֆոնտ ունի իր յանձնախումբը: Սպասելի է, որ հայ մտաւորականները ու գրողները իրենց լուրջ գործերը ներկայացնեն յիշեալ հրատարակչական ֆոնտերուն միշտ հետեւելով մամուլի ճամբով կատարուող յայտարարութիւններուն:

ՍՐԲՈՑ ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՑ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԵՐԱՄՈՒՏ 2009 - 2010

Վարժարանիս տնօրէնութիւնը այսու կը յայտարարէ, որ 2009 - 2010 դպրոցական տարեշրջանի լրացուցիչ արձանագրութիւնները վերսկսան 1 սեպտեմբերին, ամէն օր առաւօտեան ժամը 8:30 - 13:30, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերէն:

Տնօրէնութիւնը ուրախութեամբ կը ծանուցէ, թէ այս տարի մանկապարտէզէն ետք կատարուեցաւ վերանորոգումը «Հռիփսիմեանց նախակրթարան»ի բաժիններուն, մանկավարժական լաւագոյն տուեալներով:

Տնօրէնութիւնը դարձեալ կը յայտնէ, որ վարժարանս օժտուած է ծաղկոցի բաժինով (2 տարեկանէն վեր փոքրիկներուն), մինչեւ աւարտական կարգերը՝ կենսագիտութեան, ընդհանուր գիտութիւններու եւ ընկերատնտեսագիտութեան ճիւղերով:

Նորեկ աշակերտներու արձանագրութեան համար հարկ է քարտուղարութեան ներկայացնել՝

ա) Ինքնութեան թուղթի կամ «*Խրած քայտի*» լուսապատճէնը:
բ) Սկրտութեան վկայագիր:
գ) Պատուաստներու, առողջ վիճակի վկայագիրներ եւ արեան խմբակ:
դ) 4 լուսանկար:

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

ա) Երեքշաբթի, 15 սեպտեմբեր 2009՝ Թ. Ծ. ԺԱ. եւ ԺԲ. դասարաններուն համար:
բ) Հինգշաբթի, 1 հոկտեմբեր 2009՝ միջնակարգ եւ նախակրթարանի բոլոր բաժիններուն համար:
գ) Չորեքշաբթի, 7 հոկտեմբեր 2009՝ մանկապարտէզի բոլոր կարգերուն համար:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
ՍՐԲՈՑ ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՐՑԱԽ ՖՈՒՆԴ

●Արձագանգելով «Արցախ Ֆոնտ»ի՝ «Նոր կեանք, նոր յոյս» ծրագիրի կոչին՝

Տէր եւ տիկին Քաջիկեան (Աթենք) 600 ամ. տոլար

Տէր եւ տիկին Կարօ Իսթամպուլեան (Աթենք) 600 ամ. տոլար

Ս. ԱԳՆԷՍ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

2009-2010 տարեշրջանի արձանագրութիւնները կը շարունակուին երեքշաբթի 1 սեպտեմբերէն մինչեւ 30 սեպտեմբեր 2009, ամէն օր, առաւօտեան ժամը 9:00-էն 1:00, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերէն:

Նորեկ աշակերտները պարտին իրենց հետ բերել.

●Նախորդ դպրոցի վիճակացոյցը եւ փոխանցագիրը՝ վաւերացուած պետութենէն:

●Անձնաթուղթի կամ «**Իխրաժ քայտ**»ի լուսապատճէն:

●5 լուսանկար եւ պատուաստի տետրակին լուսապատճէնը (մանկապարտէզի աշակերտներուն համար):

Վերաքննութիւնները եւ նորեկ աշակերտներու մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան չորեքշաբթի, 16 եւ հինգշաբթի, 17 սեպտեմբերին, առաւօտեան ժամը 9:00-ին:

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

●Հինգշաբթի, 1 հոկտեմբեր՝ Նախակրթարան եւ միջնակարգ (Առաջինէն մինչեւ 9-րդ՝ Պրեօվէ)

●Երեքշաբթի, 6 հոկտեմբեր՝ Մանկապարտէզ (Մանկամսուրէն մինչեւ Ծաղիկ դասարան)

Մանկապարտէզ կ'ընդունուին երկու տարեկանէն վեր փոքրիկները, պայմանաւ որ կարողութիւն ունենան հասկնալու եւ հասկցուելու:

Բարի Վերամուտ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԱԳՆԷՍ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՀՄԸՄ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ՀՄԸՄ Անթիլիասի մասնաճիւղի անդամական ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ երկուշաբթի, 28 սեպտեմբեր 2009-ին, երեկոյեան ժամը 8:30-ին, Անթիլիասի «Աղբալեան-ՀՄԸՄ» մարզամշակութային համալիրին մէջ:

ԾԱՆՕԹ.- Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի ըլլայ երեկոյեան ժամը 9:00-ին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ
ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
ԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
1982

ԴԻՄԱՒՈՐԵՑԷՔ ՆՈՐ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԸ

>BP-BT-TS
>Accounting
>Computer Software & Hardware
>Ticketing ITATA
>English & Foreign Languages
>Wax Molding
>Jewelry Design
>Diamond Setting
>Gemology
>Metal Smith
>Jewel Cad (2D-3D) *Rhinoceros*
>Make Up
>Hair Styling
>TV-Video & Radio Repair
>Car Electricity
>Cooking

ՁԵՐ ԱՄԵՆԱՄՕՏԻԿ ԹԷՔՆԻՔԸԼ ՔՈԼԷՃԻՆ ՄԷՋ

Արձանագրութիւնները սկսած են: Դասերը կը սկսին Հոկտեմբերին:

☎ 01/260504
www.mesrobian.com

«ԽԱՉԵՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ»
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԻ ԿԵԴՐՈՆ
ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔ. ՀԵՌԱԽՕՍ՝ 04 410 001
2009-2010 ՏԱՐԵԾՐՋԱՆ

Կեդրոնի գրասենեակը բաց է 25 Սեպտեմբերէն սկսեալ Երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը, ժամը 16էն 18:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
25 եւ 29 Սեպտեմբերին եւ 1 Հոկտեմբերին:

ՎԵՐԱՄՈՒՏԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ՝
Ուրբաթ 2 Հոկտեմբեր, ժամը 16ին:

ԴԱՍԵՐՈՒ ՍԿԻԶԲ՝
Ուրբաթ 2 Հոկտեմբերին:

ԿԱՀԱՆԴՈՒԻՆ
BT եւ TSի ծրագիրները
եւ հայերէն յատուկ դասընթացներ:

ՎԱՐԻՉ

TAXI HOVIG

Taxiի սպասարկութիւն Լիբանանի եւ Սուրիոյ բոլոր շրջանները:

●Պուրճ Համուտէն դէպի օդակայան 20,000 լ. ոսկի:

●Մասնաւոր սպասարկութիւն դէպի Լաթաքիա եւ Քեսապ Դիմել՝ հեռ. 03-579440:

ՈՒՐԵՄՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ ՉԻ ՓԱԿԵ՞Լ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ԱՆՈՒՄ ԵՆ ԱՆՀԱՒԱՍԱՐԱԿՉԻՒ ԵՒ ԽԻՍՏ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ՊՆԴՈՒՄՆԵՐ

Հայաստանի արտաքին գործերի փոխ նախարար Արման Կիրակոսեանը սեպտեմբերի 24-ին Հանրային հեռուստատեսութեան «Բանաձեւ» հաղորդաշարով յայտարարեց, որ օգոստոսի 31-ին ստորագրուած Հայաստան-Թուրքիա փաստաթղթերը «համապատասխանում են մեր քաղաքականութեանը առանց նախապայմանների յարաբերութիւններ հաստատելու հարեւան երկրի հետ»: Այս, ինչպէս նաեւ հաղորդման միւս յարգարժան մասնակիցների տեսակէտների հետ կարելի էր համաձայնուել, կամ ոչ:

Ինձ ապշեցրեց պարոն Կիրակոսեանի հետեւեալ բացատրութիւնը, որը մէջբերում եմ ամբողջովին, առանց որեւէ փոփոխութեան. «Ես, որպէս դիւանագէտ, ծանօթ եմ բոլոր այս յարաբերութիւնների գործընթացին, երբ սկսուել էր դեռ 1992 թուականից: Սահմանը (Հայաստան-Թուրքիա) երբեւիցէ բաց չի եղել երկու պետութիւնների միջեւ: Եկէք՝ յստակութիւն մտցնենք, որ Թուրքիան փակել է, կամ մենք փակել ենք, բացել ենք եւ այլն: Խօսքը գնում է, որ մենք անկախութիւնից յետոյ երբեւիցէ բաց սահման չենք ունեցել: Որովհետեւ, եթէ մենք բաց սահման ունենայինք, դա պէտք է իրաւաբանօրէն ձեւակերպուէր, եւ մենք ունենայինք ենթակառուցուածք, որի միջոցով մարդիկ սահման անցնէին: Մենք արել ենք հետեւեալը այն ժամանակ. խնդրել ենք թուրքական կողմին, որպէսզի մարդասիրական բեռով գնացք բաց թողնի դէպի Հայաստան: Մենք խնդրել ենք, որպէսզի պատուիրակութիւն անցնի սահմանը, ես օրինակ, 1992-ի դեկտեմբերին անցել եմ սահմանով, հասել Էրզրում, որպէսզի այնտեղից ինքնաթիռով հասնեմ Անթալիա՝ մասնակցելու Սեւծովեան տնտեսական համագործակցութեան նիստին, հայկական պատուիրակութեան մասին է խօսքը: Այնպէս որ, սահմանը բաց չի եղել: Երբ ընդդիմախօսներն ասում են, որ փաստաթղթի մէջ ձեւակերպում կայ, որ սահմանը բաց անողը միասին ենք լինելու եւ ոչ թէ Թուրքիան, պէտք է ասել հետեւեալը՝ իրաւական որեւէ հիմք չենք ունեցել սահմանը բացելու կամ փակելու»:

Սա արդէն կարծիք չէ միայն, որ հայ հանրութեանը Հայաստանում եւ սփիւռքում (Հանրայինը կարող են դիտել միլիոնաւոր հայեր) մատուցում է մեր լաւագոյն դիւանագէտներից եւ Հայոց ցեղասպանութեան մասին մի շարք աշխատութիւնների հեղինակ պարոն Կիրակոսեանը:

Անշուշտ, ճիշդ է, որ 1991-ից, երբ Հայաստանը անկախացել է, հայ-թուրքական երկու սահմանադրների վրայ՝ Աքեաքեա-Ախուրեան (որտեղով անցնում է Կարս-Գիւմրի երկաթուղին) եւ Ալիջան-Մարգարա, չկան համապատասխան ենթակառուցուածքներ, որով հնարաւոր լիներ անցնել սահմանը մուտքի այցեգիր (վիզա) ստանալու գրասենեակ, մաքսակէտ, որտեղ սահման հատողների անձնագրերում դրուեն համապատասխան կնիքները եւ այլն:

Շատ վտանգաւոր է, երբ հայ պաշտօնեաները, առաջին հերթին դիւանագէտները, որպէսզի ապացուցեն հայ ժողովրդին, որ օգոստոսի 31-ին ստորագրուած փաստաթղթերը բխում են նաեւ հայկական կողմի շահերից, նախ սկսում են իրենք իրենց համոզել, ներշնչել դրանում եւ այդ ազդեցութեան տակ անում խիստ վտանգաւոր, դիւանագիտօրէն լաւ չձեւակերպուած եւ իրականութեանը չհամապատասխանող յայտարարութիւններ: Հասկանալի կարելի է մեր պաշտօնեաներին. յատկապէս նրանք (արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Արման Կիրակոսեանը որպէս հայ-թուրքական բանակցութիւններում հիմնական բանակցողներից, արտաքին գործերի նախարար Էդուարդ Նալբանդեան եւ նախագահ Սերժ Սարգսեան), ովքեր ուղղակի պատասխանատուութիւն են կրելու այսօրուայ քաղաքականութեան համար, անկասկած, մենք իրենց հոգում կռուի մէջ են: Բայց դա պէտք չէ առիթ դառնայ անհաւասարակշիռ յայտարարութիւնների համար:

Ով ով, բայց յարգարժան պարոն Կիրակոսեանը, ով երկար ժամանակ թուրքերի հետ վարել է գաղտնի բանակցութիւններ, եւ այս փաստաթղթի համար նաեւ նա է կրում պատասխանատուութիւն (ե՛ւ լաւ կէտերի, ե՛ւ վատ կէտերի) համար, շատ լաւ գիտի, որ Թուրքիան ոչ միայն փակել է սահմանը, այլ աւելի քան 16 տարի իրականացնում է յարձակողապաշտութիւնը՝ սահմանը փակի տակ պահելու տեսքով:

2007 թ. յունուարի 13-14-ը պարոն Կիրակոսեանը Երեւանում անցկացուած «Հայ-թուրքական սահմանի բացման տնտեսական եւ ընկերային հետեւանքները» թեմայով գիտաժողովում ասում էր. «Թուրքիան ոտնահարում է ոչ միայն ընդունուած միջազգային իրաւունքի օրէնքները, այլեւ խախտում է 1921թ. Կարսի պայմանագիրը, մասնաւորապէս որի 17-րդ կէտի համաձայն, կողմերը պէտք է «...միջոցներ ձեռնարկեն երկաթուղային, հեռագրային եւ հաղորդակցութեան այլ միջոցների պահպանման եւ զարգացման համար, ինչպէս նաեւ ապահովեն մարդկանց եւ բեռների ազատ փոխադրումը»:

Այսինքն հէնց պարոն Կիրակոսեանն էր ասում, որ Թուրքիան իրականացնում է շրջափակում:

Որպէսզի պարզ լինի, թէ ո՛վ է փակել սահմանը, մեջբերեմ մի քանի նախադասութիւններ ընդամէնը:

Թուրքիայի վարչապետ Էրտողանը «ֆութպոլային դիւանագիտութեան» մէկ տարուայ ընթացքում աւելի քան տասն անգամ սպառնալիքով յայտարարել է, որ սահմանը չեն բացի, քանի դեռ «հայերը չեն հեռացել ազրպէյճանական զաւթած հողերից»:

2002թ. փետրուարի 28-ին ընդունած բանաձեւում Եւրամիութիւնը Թուրքիայի կոչ է արել վերացնել Հայաստանի շրջափակումը: «Թուրքիան չի բացել իր սահմանը Հայաստանի հետ: Դա շատ կարեւոր

ԹԱԹՈՒԼ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

ՀԱՅԵԱՑՔ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԷՆ

ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐՈ՞Ի ՊԷՏՔ Է ԱՊԱՒԻՆԻ՝ ՀԱՅ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅ ՓՈՒԼԻ ՎՏԱՆԳՆԵՐԷՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

«Իրենց արդար իրաւունքներու ձեռքբերման համար պայքարող ժողովուրդներու զաւակները ճնշումի դիմաց տեղի չեն տուած երբեք»:

Հ. ՄԱՐՈՒԽԵԱՆ

Այս օրերուն, հայ ժողովուրդը, իր հաւասարազօր եւ լրացուցիչ եռեակ ճակատներով, կը դիմագրաւէ հայոց պատմութեան ամէնէն բախտորոշ եւ աննախատեսելի հետեւանքներով յղի շրջանը:

Ազգային միասնականութեան անյետաձգելի եւ հրամայական անհրաժեշտութիւնը կը զգացուի ամէն մակարդակի վրայ:

Հայրենաբնակ հայութեան անկախութիւն կերտած սերունդները իրենց յաւերժութեան փառապսակը ստացան՝ Սարդարապատի ճշմարտութեան պատին դիմաց:

Արցախ պահանջատիրութեան եւ ինքնորոշման դրօշ բարձրացուց, **հոդահաւաքի** եւ **հայահաւաքի** անմեռ տեսլականներով եւ պատմակերտ յաղթանակներ պարգեւեց հայութեան:

Սփիւռքը այսօ՛ր, իր բազմաշերտ ու ներզօր կարողականութիւններով ամբողջական զօրակոչի ենթարկուելու եւ տակաւ հզօրացող անկախ Հայաստանի յաւերժագրման գործընթացին իր անսակարկ նպաստը բերելու հրամայականին դիմաց կանգնած է:

Հայութեան ներուժը՝ պետական տակաւ կայացող վարչամեքենան, հայրենի պետական այրերը, ազգային բանակը, հայոց եկեղեցին, գիտական ուժի եւ ռազմական ստեղծագործ հանճարը, կուսակցութիւնները, միութիւնները եւ կազմակերպական այլազան կառոյցները պէտք է միասնական ոգիով եւ նպատակասլաց թափով աշխատին՝ ամրօրէն պահպանելու հայութեան ինքնիշխան գոյութեան ձեռքբերումները:

Հայ ժողովուրդին տարած ու տանելիք բոլոր յաղթանակները սոսկական ղեկավարներու եւ անձերու քմահաճոյքին յագուրդ տալու անհեռատես փորձութեան պէտք չէ ենթարկուին:

Ազգն ու հայրենիքը վեր կը մնան իշխանութեան բոլոր այրերէն, նախագահի անձէն, կուսակցութեանց շահերէն եւ անհատներու փառասիրութիւններէն:

Թէեւ անհատ հերոսներու ներդրումը միշտ ալ կարեւոր եղած է, եւ սակայն յաւերժական Հայաստանի տեսլականին իրականացումը եւ բնական ապահով սահմաններով անկախ Հայաստանի գոյառումը միայն անձերու ֆութպոլային դիւանագիտութեան եւ բանգիտութեան հետ կապել՝ ազգովին մեզ փակուղի տանող գործընթաց է:

Որեւէ քաղաքական գործին երկու չափ եւ երկու կշիռի ոճով պէտք չէ պառակտումի տանի եւ որոմ ցանէ Հայաստանի եւ իրաւատէր սփիւռքին միջեւ:

Այդ ոճը Գորշ գայլերու իշխող դասին յարատեւ երազն էր երէկ, եւ այսօր մեզի պարտադրուելիք պայմանաւոր սահմանային համաձայնագիրները անպայման տեղի պիտի տան հայութեան միասնական կեցուածքին դիմաց:

Դիպուկ վերյիշում մը՝ Նիքոլա Մաքիավելլիէն, տեղին է եւ ուսանելի. «Գայլերու աշխարհին մէջ աղուէս պէտք է ըլլալ...»:

Հեռահայեաց, եւ հայուն տակաւ պակսող մարտունակ ոգիի՛ն պէտք ունինք,

Յարատեւ պայքարի, գաղափարական յանձնառու եւ աննահանջ պահակներո՛ւ պէտք ունինք,

Մեր նորագոյն պատմութեան, գերագոյն անձնազոհութեամբ փառապսակուած հերոսներուն ներշնչող օրինակին պէտք ունինք:

Յուսալքուած ու կոտորակուած ազգի բեկորներէն՝ գերագոյն նահատակութիւնը նուաճած սերունդին եւ զանոնք անպարտելի բանակի վերածող ընտրեալ մենատէր Արամներու տաղանդի՛ն պէտք ունինք:

Իբրեւ արծիւ սաւառնող եւ գորշ գայլերուն լարած «խաղաղասիրական» եւ «քաղաքակիրթ» բազում թակարդները կանխատեսող եւ ամբարտաւան թշնամին պատուհասող Անդրանիկներու վրիժառու բազուկին պէտք ունինք:

Հայ ազգի ցեղային ասպետական ոգիի մաքրազտման, հայութեան յաւերժացման, եւ ապահով սահմաններով Հայաստանի մէջ գոյառման հաւատացող եւ իրականացնող Գարեգին Նժդեհներու նման հերոսներուն պէ՛տք ունինք:

Հայկական բռնագրաւեալ տարածքները հողահաւաքով ազատագրող եւ հայրենի պատմական անսակարկելի իրաւունքները վերականգնող Ռուբէն Փաշաներու անմեռ տեսիլքին պէ՛տք ունինք:

Հայը դարերու ընթացքին իր բազկի ուժը եւ քաջութիւնը վատնեց օտար բանակներուն ծառայութեան մէջ եւ ամրացուց անոնց տատանող գահերը:

Իբրեւ Սասանեան բանակներու յառաջընթաց զօրամաս՝ Քուշանաց աշխարհը խաղաղեցնելու առաքելութեամբ:

Բիւզանդիոնի բանակներուն մէջ Դանուբի ափերուն՝ Վանտալ հոներն ու գոթերը զսպելով եւ անոնց Իտալիա ներխուժումը կասեցնելով:

Հայրենական մեծ պատերազմի աւարտին ռուս բանակը յաղթականօրէն եւ առաջիններէն Պերլին առաջնորդող մարաջախտ Բաղրամեաններ եւ Սարաֆեաններ ընծայաբերելով:

Հակառակ դարե՛ր տեւող այս ծով զոհողութեանց՝ հայը մնաց աշխարհի ամէնէն աւելի անարդարութեանց զոհ ազգը:

Եւ ի՛նչ ողբերգական կատակերգութիւն, ցեղասպանուած ազգերուն առաջիններէն մէկը ըլլալու ո՛չ նախանձելի դիրքը գրաւելու մղեց մեզ մեր դարաւոր թշնամին:

Ցեղասպանութեան դատապարտումը չէ կատարուած տակաւին՝ ցեղասպան ու ոճրածին ազգին կողմէ:

Այսօր հրամցուածը մեզի, ցեղասպանութեան անսակարկելի ճշմարտութիւնը նենգափոխելով ուսումնասիրելու եւ ակադեմական խառն ենթայանձնախումբերու սեղանին շուրջ անվերջ քաշկռտելու եւ հարցական դարձնելու հաւանականութիւնը, երկրորդ աններելի ցեղասպանութեան մը եւ մեր միլիոնաւոր նահատակ հայրերուն եւ մայրերուն յիշատակը անգամ մը եւս թաղելու համազօր է...:

Սահմանային Կարսի դրան կամ այլ աշխարհագրական կէտի մը պայմանաւոր բացումը՝ Կարսի անվաւեր դաշնագրի նուիրագործումն է. այս անգամ՝ հայկական կողմի մասնակցութեամբ:

Գոնէ, 13 հոկտեմբերի 1921 թուականին, տխրահռչակ այդ դաշնագրին ստորագրումը կատարուեցաւ քեմալական Ազգային ժողովի ներկայացուցիչներուն եւ տակաւին անհաստատ բոլշեւիկ վարչակարգի թուրքի «եօլտաշ» եւ «քոզմոփոլիթ» աղանդաւորներուն միջեւ, երբ նոյն այդ օրերուն Խորհրդային Հայաստանի միջազգային որեւէ ինքնութիւն չունեցող «Արտգործ» անզօր նախարարը Մուղանի տափաստաններուն մէջ որսորդութեամբ զբաղած էր:

Թուրք եւ հայ ժողովուրդները, աշխարհագրականօրէն ճակատագրուած են այսուհետեւ ալ իբրեւ դրացի ազգեր գոյատեւելու:

Սակայն մոլեռանդ, աղանդաւոր եւ ամբարտաւան թուրք ղեկավարները չեն, որ երկու ժողովուրդներուն համար բաղձալի խաղաղութիւնը պիտի բերեն շրջանին:

Բիրտ ուժով օրէնք եւ սահմանային անձեռնմխելիութիւն պարտադրելու գործընթացը թուրք եւ հայ ժողովուրդներուն լինելութիւնը չի կրնար կերտել ամենեւին:

Օրէնքները գործադրելի ուժի վերածելու համար կազմակերպ ու արդարադատ մարմիններու պէտք ունինք:

Հայութիւնը ազգերու ընտանիքին մէջ իր քաղաքակրթական եւ մշակութային դրական ներդրումը իրագործելու համար ապահով սահմաններով Սեւրեան Հայաստանի գոյառման պէտք է միասնական ներուժով ձգտի եւ ո՛չ թէ սահմանային կէտի մը անշահ բացումով, կամ ֆութպոլային անհեռատես քաղաքականութեան մը մարզանքներով զբաղի:

Յո՞ երթաս, անկախ եւ հպարտ Հայաստան:

Չգաստանա՛լ է պէտք՝ վերնախա՛ւ հայրենի:

Եւ դո՛ւն, ցեղասպանութեան զոհ, պահանջատէր սփիւռք, զօրակոչէ քու անսպառ եւ ներուժ գիտական եւ մարդկային կարողականութիւններդ, ամբողջական հայրենիքի գոյառման եւ զօրացման համար՝ վիժեցնելով հայեւթուրք յարաբերութեանց նորագոյն թակարդուած դրսեւորումները:

Չի Արարատը խոժոռ կը դիտէ մեզի բոլորս:

Եւ դարերէն եկող, եւ դարերուն գացող պատմութիւնը հայոց՝ հաշիւ պիտի պահանջէ ապագային եւ սայթաքեցնող գործելաոճի բոլոր հերոսներէն:

ՅՈՎՍԷՓ ԷՍԿԻՃԵԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ԳՈՐՇԻՔԻՆ ԱՌՋԵՒ Բ.

Պէյրութէն ողբացեալ լուսանկարիչ Վարուժան Սէթեանի յիշատակին
Հալէպէն Յովհաննէս Չամսարեանին,
Լոս Անճելըսէն...
Լոս Անճելըսէն...
Պոլսէն Մեհմեթ Քաչմազին

Լուսանկարը՝ Վարուժան Սէթեան

Պէյրութի իմ բարեկամները կ'ըսէին, որ Վարուժան Սէթեանը միշտ սիրով կը լուսանկարէր, բայց չէր ուզեր այդ լուսանկարները ցոյց տալ կամ տեղերուն յանձնել, մինչեւ որ ինք այդ նկարները հրատարակէր մասնաւոր albomներու մէջ: Շատ նշանաւոր գրագետներու ու մտաւորականներու դիմանկարներու հաւաքածոներ ունէր այդպէս հրատարակուած: Կ'երեւի, թէ ես ալ իմ լուսանկարները պիտի տեսնէի այդ ատեն միայն, երբ լուսանկարիչը նոր albom մը հրատարակէր: Թերեւս ալ բնաւ պիտի չտեսնէի: Չէ՞ որ ան կը լուսանկարէր ո՛չ թէ լուսանկարուած անձին համար, այլ՝ պատմութեան համար:

Բարեբախտաբար այդպէս չեղաւ: Պէյրութահայ բարեկամներուս խնդրանքով Վարուժան Սէթեան կարճ ժամանակ վերջ մեծ սիրով ինծի ղրկեց մեծահասակ բազմաթիւ դիմանկարներ, ամէն մէկը՝ գլուխ գործոց: Հիացած էի, ի՛նչ բախտաւորութիւն էր այդպիսի արուեսագէտի մը կողմէ լուսանկարուիլ, կը մտածէի: Եւ Վարուժան Սէթեան այդքանով ալ չգոհացաւ, պէյրութահայ իմ բարեկամներէս Կարօ Աբրահամեանի ձեռամբ ինծի ղրկեց շատ մեծ հասակով ու շրջանակի մէջ առնուած հրաշալի դիմանկար մը: Հոյակապ նկար մըն էր: Երբ զայն կը դնէինք աթոռին վրայ, տունիները կը կարծէին, որ ես նստած եմ հոն: Կեանքիս մէջ քիչ անգամ տեսած էի այսքան յաջող նկար մը: Այդ նկարն էր, որ ես քանի մը տարի վերջ հպարտօրէն բեմին վրայ պիտի դնէի, երբ պիտի տօնուէր իմ ծննդեան ութսունամեակը:

Երբ Պէյրութէն հասաւ Վարուժան Սէթեանի անժամանակ մահուան բօթը, սրտիս մէջ լար մը փրթաւ: Կը լսէի արդէն, որ երկար ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, եւ կը թուի, թէ վախճանը անխուսափելի էր: Անոր մահը մեզմէ կը խլէր մեր պատմութեան մէկ ականատեսը, մէկը, որ մեր շրջանի պատմութեան գործիչները կ'ուզէր գալիք սերունդներուն ծանօթացնել իր հազելալատ լուսանկարի գործիքին ու իր տաղանդին ընդմէջէն: Ան ալ պատմագիր մըն էր, որովհետեւ եթէ ուրիշներ իրենց գրութիւններով կ'անմահացնէին սա կամ նա գրագէտին գրականութիւնը, բանաստեղծութիւնը, Վարուժանն ալ իր գործիքով կ'անմահացնէր այդ մարդուն դէմքը: Դէմքն ալ կարեւոր չէ՞ր գիրին ու գրականութեան քով, դէմքերը որոշ լոյս մը չէի՞ն բռներ գրականութեան վրայ:

Վարուժան Սէթեանին նկարները հիմա զիս թէ՛ կ'ուրախացնեն, թէ՛ թախիծ մը կը պատճառեն: Կ'ուրախացնեն, որովհետեւ միշտ սրտիս մէջ ջերմ զգայնութիւն մը կը զգամ՝ մտածելով, որ այս անձը պատուեց զիս, քաջալերեց զիս, իմ մէջ ողջունեց իրեն նման հանրութեան ծառայող մարդը: Բայց նաեւ թախիծ կը զգամ երկու պատճառներով, մէկը ուղղակի, միւսը՝ անուղղակի:

Առաջինը՝ Վարուժանը կանխահաս կերպով կորսնցնելու թախիծը: Ամէն անգամ որ կը տեսնեմ լուսանկարին տակ իր ոսկեայ ստորագրութիւնը, կը մտածեմ, թէ ինչպիսի կորուստ մըն էր իր կանխահաս մահը:

Երկրորդը՝ լուսանկարին մէջի փողկապս է: Լուսանկարուելէ առաջ այդ փողկապը փոխ առած էի պէյրութաբնակ ազգականներս Յակոբ Հատտէճեանէն: Աւա՛ղ, ան իմ այցելութենէս կարճ ժամանակ վերջ կանխահաս կերպով մեռաւ: Հիմա ամէնէն բաբախուն յիշատակը, որ անկէ ինծի մնաց, Վարուժան Սէթեանի դիմանկարներուն մէջի փողկապս է: Ինք այլեւս իմ կենսագրութեան մէջ կ'ապրի իր փոխ տուած փողկապով: Այդ փողկապը ինծի շարունակ կը յիշեցնէ, թէ Պէյրութի այցելութեան իմ օրերուն Յակոբը ինչպէս ամէն օր վազեց ինծի հետ, զիս հոս հոն հասցուց, զիս նուէրներով ողողեց, իր ընտանիքի անդամներուն հետ խնճոյքներ սարքեց, յոգնեցաւ ինծի համար: Բոլոր այս պատմութիւնները եկած ու հիմա խտացած էին սա փողկապին մէջ:

Վարուժան Սէթեանը միայն դիմանկարի լուսանկարիչ էր, ան մեծ յաջողութեամբ կը նկարէր նաեւ տեսարաններ, Հայաստանէն կամ Պէյրութէն: Իր աշխատանոցին պատերը լեցուն էին ամբողջ պատը գրաւող շողշողուն տեսարաններով: Բայց ես կը նախընտրէի անոր դիմանկարները: Այդ դիմանկարները առնուած էին Պէյրութի իր աշխատանոցին մէջ: Վարուժանը առիթը չէր փախցներ, եթէ քիչ շատ ծանօթ կամ իրեն համար սիրելի դէմք մը Պէյրութ այցելէր: Ասիկա ազգային ծառայութիւն էր, նուիրում էր, մեծահարուստի մը բարերարութենէն աւելի արժէքաւոր նուէր մըն էր:

Եւ երբ կը նայէի Վարուժանին հաւաքածոյին մէջ հրատարակուած նշանաւոր մարդոց դիմանկարներուն, կը ժպտէի, կը մտածէի, թէ բոլոր այս մարդիկը օր մը ինծի նման գացած էին այդ աշխատանոցը, դիմաւորուած էին նկարիչին քրոջը կողմէ նստած էին հաւանաբար նոյն աթոռին վրայ, քիչ մը քրտնած էին նոյն լոյսերուն տակ, եւ անոնք ալ ինծի նման քիչ մը դերասանութիւն ըրած էին իրենց դէմքին վրայ լաւ արտայայտութիւն մը ստեղծելու համար:

ԹՐԻՓՈԼԻԻ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԹՂԹԱԾՐԱՐԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ

Թրիփոլիի մէջ ապահովական կայունութիւնը կրկին խախտած է՝ նկատի ունենալով Ժեպել Մոհսենի եւ Պրապ Թըպպանէի միջեւ արձանագրուած ձեռնառումբերու եւ ականներու պայթումներուն տեսաշարին վերադարձը:

Թրիփոլիի մէջ արձանագրուած այս ապակայունութիւնը ուղղակիօրէն վերածուեցաւ քաղաքական մարզին մէջ օգտագործուող թղթածրարի մը՝ Մուսթաքպալի ղեկավարութեան կողմէ Հըզպալլան ամբաստանելու ընդմէջէն:

Թրիփոլիի մէջ տիրող անապահովութիւնը պատճառ դարձաւ, որ Մուսթաքպալ հոսանքի պատասխանատուներ եւ երեսփոխաններ Հըզպալլան ամբաստանեն Թրիփոլիի մէջ որոշ խմբաւորումներ գինելու եւ անոնց զինամթերք ու պայթուցիկ նիւթեր հայթայթելու յանցանքով:

Թրիփոլիի մէջ ապահովական միջադէպերը սկսան, երբ ներքին ապահովութեան ուժերուն մէկ ջոկատը ներխուժեց իր անդամներէն՝ Ֆատի Ե-ի բնակարանը, նկատի ունենալով, որ այս ոստիկանը սերտ կապեր ունի Թրիփոլիի մէջ գործող զինեալ խմբաւորումներու ղեկավարներէն Սամիր Ֆ-ի հետ:

Սամիր Ֆ. արիւնալի բախումներու մասնակցած է ալեւիական մեծամասնութեան կեդրոնը նկատուող Ժեպել Մոհսեն շրջանին մէջ. ան պայքարած է Արաբական ժողովրդավարական կուսակցութեան զինեալներուն դէմ:

Մուսթաքպալ հոսանքի պատասխանատուները Հըզպալլան ամբաստանած են Սամիրի հետ գործակցելու եւ Թրիփոլիի մէջ ապահովական միջադէպեր ստեղծելու եւ միջյարանուանական պայքարներ մղելու յանցանքով:

Ներքին ապահովութեան ուժերը Ֆատի Ե-ի բնակարանէն գրաւեցին 2 գնդածիր, 2 «էր. Փէ. Ժէ.» տիպի նռնականետեր, 4 «քալաշնիքով» տիպի գնդացիրներ եւ մեծ քանակով զինամթերք: Ըստ ներքին ապահովութեան ուժերու ընդհանուր տնօրէնութեան, այդ զէնքերուն իսկական տէրն է Ֆատի Ե-ի աները՝ Ահմետ Ֆ., որ նաեւ Սամիր Ֆ-ի եղբայրն է:

Այս տեղեկութիւնները նկատի ունենալով, Մուսթաքպալ հոսանքը ուղղակի սկսաւ տարածել այն վարկածը, թէ Հըզպալլա Թրիփոլիի մէջ զէնք կը հայթայթէ տարբեր խմբաւորումներու:

Այս ծիրին մէջ Մուսթաքպալ հոսանքի նախկին երեսփոխան Մուսթաֆա Ալլուշ ըսաւ. «Ըստ երեւոյթին, Թրիփոլիի մէջ բացայայտուած զէնքի եւ զինամթերքի պահեստանոցը ուղղակիօրէն կապ ունի Հըզպալլայի հետ»:

Իսկ այս յայտարարութենէն օր մը ետք Ալլուշ լրագրողի մը հարցումին պատասխանելով՝ յայտնեց, թէ իր յայտարարութիւնները չեն միտիր սիւնի-շիի միջյարանուական լարուածութիւն ստեղծելու: Ան Հըզպալլայէն պահանջեց գործակցիլ ներքին ապահովութեան ուժերուն հետ, որպէսզի հարցերը լուծուին եւ իրականութիւնները բացայայտուին:

Թէեւ Մուսթաքպալ հոսանքի նախագահ, երեսփոխան Սաատ Հարիրիի հրահանգով Թրիփոլիի միջադէպերուն մասին Ալլուշի յայտարարութիւնը լուսարձակներէ հեռու մնաց, սակայն այս թղթածրարը ինքզինք պարտադրեց լիբանանեան կեանքին մէջ եւ դարձաւ հրատապ հարցերէն մէկը, յատկապէս նկատի ունենալով այն իրականութիւնը, որ Թրիփոլիի մէջ զինեալ միջադէպերը շարունակուեցան եւ իրենք գիրենք պարտադրեցին իբրեւ հիմնական հարց:

Այս ծիրին մէջ ներքին ապահովութեան ուժերը կատարեցին ամբաստանութիւններ Սամիր եւ Ահմետ Ֆ. եղբայրներուն դէմ: Ներքին ապահովութեան ուժերուն ընդհանուր տնօրէնութիւնը վերոնշեալ եղբայրները ամբաստանեց Թրիփոլիի մէջ ապահովական կացութիւնը խախտելու յանցանքով, սակայն ան յաւելեալ տեղեկութիւններ չտուաւ անոնց մասին:

Միւս կողմէ, Ժեպել Մոհսենի բնակիչները նկատի տուին, որ Սամիր եւ Ահմետ Ֆ. եղբայրները տարիներ շարունակ գործած են Մուսթաքպալ հոսանքին հետ: Այս տեղեկութիւնները սկսան աւելի շօշափելի եւ ճշգրիտ թուիլ, երբ Սամիր եւ Ահմետ հերքեցին Հըզպալլայի հետ ուղղակի կամ անուղղակի յարաբերութիւն ունենալու մասին շրջան ընող լուրերը:

Ներքին ապահովութեան ուժերը հրապարակեցին հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ նկատել տուին, թէ իրենց սպաներէն մէկը հաստատած է, որ Արաբական ժողովրդավարական կուսակցութեան քաղաքական յարաբերութեանց պատասխանատու Ռիֆաաթ Ալի Իտ Սամիր եւ Ահմետ եղբայրները ամբաստանած է այլոց հաշուոյն Ժեպել Մոհսենը թիրախ դարձնելու յանցանքով:

Նոյն սպան աւելցուցած է, որ Իտ այլեւս չի հանդուրժեր Թրիփոլիի մէջ Հըզպալլայի վարուելակերպը, որուն իբրեւ հետեւանք՝ շրջանի ալեւի բնակչութիւնը քաղաքական պազարին մէջ նահատակի կը վերածուի:

Իտ կտրականապէս հերքեց այս տեղեկութիւնները՝ հակառակ այն իրականութեան. որ իր կուսակցութեան մօտ կը գտնուին փաստաթուղթեր, որոնց հիմամբ Սամիր եւ Ահմետ ուղղակիօրէն կապ ունին Թրիփոլիի ապահովական կացութիւնը խախտելու հետ:

Իտ նշեց, որ ընդդիմադիր քաղաքական ուժերու կարգ մը պատասխանատուներ վերջերս անջատաբար հանդիպումներ ունեցած են կառավարութեան կազմութեան յանձնառութիւնը ստանձնած վարչապետ Սաատ Հարիրիի հետ, եւ աւելցուց, որ այդ պատասխանատուներէն քանի մը հոգի ըսած է, թէ Հարիրիի համաձայն, Արաբական ժողովրդավարական կուսակցութեան ղեկավար Ալի Իտ գանգատած է Թրիփոլիի մէջ Հըզպալլայի գործելակերպէն:

Ռիֆաաթ Ալի Իտ շեշտեց, որ այդ տեղեկութիւնները անճիշդ են. ան աւելցուց նաեւ, որ ինք հեռաձայնային հաղորդակցութիւն մը ստացած է Սաատ Հարիրիի գրասենեակի տնօրէն Նատեր Հարիրիէն, որ հերքած է, թէ Հարիրի նման տեղեկութիւններ փոխանցած է կարգ մը ընդդիմադիր ղեկավարներու:

Իտ խստիւ քննադատեց եւ դատապարտեց ներքին ապահովութեան ուժերու տեղեկութեանց բաժանմունքը եւ զայն նկատեց կողմնակալ բաժանմունք մը՝ լիբանանեան քաղաքական տագնապին մէջ: Իտ շեշտեց, որ երբեք կարելի չէ վստահիլ այդ բաժանմունքին տեղեկութիւններուն եւ ներկայացուցած տուեալներուն:

Ակնարկելով Սամիր եւ Ահմետ եղբայրներուն եւ Թրիփոլիի մէջ գործող տարբեր խմբաւորումներուն՝ Իտ շեշտեց, որ այդ խմբաւորումները տարբեր ուժերու կողմէ ճնշումներու ենթարկուած են, աւելցնելով, որ անոնց վրայ ճնշում բանեցնող կողմեր կը նկատուին ներքին ապահովութեան ուժերու տեղեկութեանց բաժանմունքը, Մուսթաքպալ հոսանքը, ինչպէս նաեւ՝ սալաֆական շարժումը:

Իտի համաձայն, Թրիփոլիի եւ Պապ Թըպպանէի մէջ արձանագրուած զինեալ միջադէպերուն դրդապատճառները կու գան պատերազմի օրերէն եւ ընտանիքներուն միջեւ իսկական հաշտութիւններ չգոյացնելէ:

«Մենք չենք գիտեր, թէ Ժեպել Մոհսենի եւ Պապ Թըպպանէի մէջ որո՞ւ դէմ կը կռուինք եւ չենք գիտեր, թէ պահանջուածը ճիշդ ի՛նչ է», ըսաւ Իտ:

Ան ընդգծեց, որ իրենք բաւարար զէնք եւ զինամթերք ունին՝ կարենալ դիմադրելու համար իրենց սպառնացող վտանգներուն:

Իտ կոչ ուղղեց ալեւի համայնքին, որ ապահովական միջադէպերուն մէջ չներքաշուին, ինչպէս նաեւ հարցականի տակ առաւ Պապ Թըպպանէի մէջ ապահովական կառոյցին ցուցաբերած գործունէութիւնն ու վարուելակերպը:

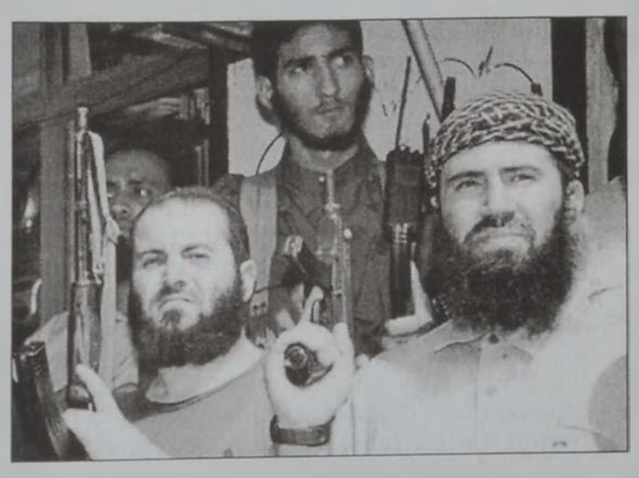
Իտ դիտել տուաւ, որ Ժեպել Մոհսենի եւ Պապ Թըպպանէի դէմ նիւթուող դաւ մը կայ, եւ շեշտեց, որ այդ դաւը կամ գործողութիւնը թիրախ պիտի դարձնէ լիբանանեան բանակը:

«Թրիփոլիի մէջ կան խմբաւորումներ, որոնք խաղաղութեան կողմնակից չեն եւ կը պատրաստուին ապահովական հարուած մը հասցնելու: Անընդունելի է, որ բանակին դէմ արարք մը գործուի կամ բանակին իշխանութեան վրայ այլոց իշխանութիւնը բանեցուի, որովհետեւ բանակը կ՛երաշխաւորէ լիբանանցի քաղաքացիներուն ապահովութիւնը, իսկ տեղեկութեանց բաժանմունքը՝ խուլիկաններուն եւ ապօրինութիւն գործողներուն ապահովութիւնը», եզրափակեց Իտ:

«ՌԱՅ». ՖԱԹԽ ԻՍԼԱՄ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ԱՀԱԲԵԿՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

«Ռայ» քուէթեան օրաթերթին համաձայն, Ֆաթհ իսլամ խմբաւորումին մաս կազմող անդամներ կը փորձեն ապաստաններ գտնել պաղեստինեան գաղթակայաններուն մէջ, յատկապէս Պըտտաուիի՝ հիւսիսային Լիբանան եւ Պըրժ Շիմալիի՝ հարաւային Լիբանան:

Նահր Պարետ գաղթակայանին մէջ լիբանանեան բանակին հետ իրենց ունեցած բախումներէն ետք Ֆաթհ իսլամի անդամները ամէն՛ջանք ի գործ դրած են կազմելու համար փոքր բջիջներ եւ ապագային զանոնք օգտագործելու՝ պաղեստինցիներու, լիբանանցիներու եւ հարաւային Լիբանանի մէջ տեղակայուած ՖԻՆԻԼ-ի միջազգային խաղաղապահ ուժերուն դէմ ահաբեկչական գործողութիւններ կատարելու:

Ըստ «Ռայ»ի, Ֆաթհի պաղեստինեան շարժումը, պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Մահմուտ Ապպասի եւ Լիբանանի մէջ անոր պատասխանատուներուն ղեկավարութեամբ, կը գործէ լիբանանեան բանակին գաղտնի սպասարկութեան հետ:

Ֆաթհի եւ գաղտնի սպասարկութեան միջեւ գործակցութիւնը կ՛ընթանայ երկու ուղղութեամբ.

ա.- Ֆաթհ իսլամի անդամներուն մասին տեղեկութիւններ ապահովելու եւ անոնց ինքնութիւնը բացայայտել, ինչպէս նաեւ՝ ձերբակալել զանոնք եւ յանձնել լիբանանեան իշխանութիւններուն, որպէսզի կարելի ըլլայ քայքայել այդ «ականը», որուն նպատակն է կրկնել հիւսիսային Լիբանանի Նահր Պարետ գաղթակայանին փորձառութիւնը:

բ.- Պաղեստինեան գաղթակայաններուն մէջ արշաւի մը ձեռնարկել, որպէսզի գաղթակայանին բնակիչները տեղեկութիւններ փոխանցեն կասկածելի նկատուող ոեւէ անձնաւորութեան մասին:

Գաղթակայանի բնակչութեան կողմէ տրամադրուելիք տեղեկութիւնները կ՛ընդգրկեն նաեւ այն անհատները, որոնք գաղթակայանին ծանօթ չեն եւ տարօրինակ պահուածք կամ շարժումներ ունին:

«Ռայ» յայտնած է, թէ Այն Հելուէ գաղթակայանին մէջ վերջերս ի յայտ եկած է նոր անձնաւորութիւն մը, որուն անուղղակիօրէն առընչուած է ահաբեկչական կազմակերպութեանց հետ: Այդ անձնաւորութիւնը կը կոչուի Ֆատի Իպրահիմ, 35 տարեկան: Ֆատի Իպրահիմ ծանօթ է Քամու:

Շար.ը՝ էջ 10

ԵՐԵԽԱՆԵՐԸ՝ ՉԻՆԵԱԼ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐԷՆ ՏՈՒԺՈՂՆԵՐԸ

Հիւսիսային Լիբանանի մէջ զինեալ բախումները յանկարծ սկսող իրականութիւններ են. անոնք կը ցնցեն ամբողջ շրջանը եւ իսկոյն իրենց վրայ կը հրաւիրեն տեղական, շրջանային եւ միջազգային լուսարձակները, ըլլան անոնք քաղաքական, ապահովական թէ տեղեկատուական:

Անցեալ շաբթուան ընթացքին, գիշեր մը, Ժեպել Մոհսենի Իմրի թաղամասին մէջ ինկաւ ու պայթեցաւ «Իներկա» տիպի հրթիռ մը, որուն աղբիւրը անծանօթ էր, իսկ դրդապատճառները՝ գոյութիւն չունեցող:

Հրթիռը նիւթական վնասներ հասցուցած էր Մուհսեն Սլէյմանի եւ Ահմետ Ֆաուրի բնակարաններուն, ինչպէս նաեւ թեթեւօրէն վիրաւորած էր Ֆաուրի 4-ամեայ աղջնակը:

Այս դէպքը շրջանին մէջ ապահովական ցնցում մը յառաջացուցած էր եւ Ժեպել Մոհսենի, Պապ Թըպպանէի ու Քըպպէի մէջ պատճառ դարձած էր զինեալ երեւոյթներու:

Սակայն զինեալ երեւոյթներն ու շրջանի զինեալները անհետացած էին, երբ լիբանանեան բանակը իր խիստ հսկողութիւնը բանեցուցած էր այդ շրջաններուն մէջ՝ ապահովական կայունութիւնը պահպանելու միտումով:

Ժեպել Մոհսենի մէջ ապահովական վերոնշեալ խախտումը կը նկատուէր առաջինը՝ անցեալ ամսուան ընթացքին Ուատի թաղամասին մէջ ականի մը պայթումէն ետք:

Պայթած ականը պատճառած էր 3 վիրաւոր, որոնց մէջ կար նաեւ 13 տարեկան պատանի մը, որ ծանրօրէն վիրաւորուած էր:

Ժեպել Մոհսենի մէջ անցնող երկու ամիսներուն ընթացքին արձանագրուած ապահովական միջադէպերուն լոյսին տակ Ալեւի իսլամական խորհուրդը գումարեց նիստ մը՝ նախագահութեամբ խորհուրդի փոխնախագահ Մոհամէտ Խտըր Ասֆուրի:

Ժողովը դատապարտեց Ժեպել Մոհսենի մէջ գործուած ահաբեկչական արարքները, որոնք ուղղակիօրէն թիրախ դարձուցած էին քաղաքացիները եւ վիրաւորուած՝ երեխաները: Խորհուրդը ապահովական եւ դատական կառոյցներէն պահանջած էր նաեւ հետապնդել յանցագործները, զանոնք հաշուետուութեան կանչել, ինչպէս նաեւ՝ ձեռքերը կոտրել անոնց, որոնք երկրին ապահովութեան, միասնականութեան եւ ազգային համերաշխութեան վնաս կը հասցնէին:

Իր կարգին, երեսփոխան Խտըր Հապիպ ապահովական ուժերէն պահանջած էր բացայայտել Ուատիի մէջ գործուած պայթումին հետաքննութեան արդիւնքները եւ ճշդել շրջանին մէջ ապակայունութիւն յառաջացնող կողմն ու պատասխանատուները:

Հապիպ շեշտած էր, որ Ուատիի մէջ ականի պայթումին մասին որդեգրուած գաղտնապահութիւնը շրջանի բնակչութիւնը սարսափի կը մատնէ, ինչպէս նաեւ ոճրագործներուն առիթ կու տայ՝ շարունակելու իրենց ահաբեկչական արարքները եւ լարուածութեան հուներ տարածելու շրջանին մէջ:

Հապիպ նկատել տուաւ, որ Ժեպել Մոհսենի եւ Պապ Թըպպանէի շրջաններուն մէջ կը գտնուին ապահովական խախտումներ պատճառելու պատասխանատուներ, որոնք կը գործեն սարսափ, համայնքային լարուածութիւն եւ քաղաքացիներուն մասին տարածայնութիւններ տարածելու նպատակով: Ան աւելցուց, որ այս արարքները կը միտին շրջանը միշտ լարուած պահելու եւ որեւէ ատեն զայն պայթեցնելու:

Հապիպ լիբանանեան բանակէն եւ ներքին ապահովութեան ուժերէն պահանջած էր անմիջապէս միջոցառումներու դիմելու եւ յանցագործները ձերբակալելու, որպէսզի կարելի ըլլայ շրջանին մէջ լարուածութեան առաջքը առնել եւ ահաբեկչութեան ուրուականը հեռացնել:

Հապիպ կոչ ուղղեց շրջանին բնակչութեան՝ կառչած մնալու ազգային միասնականութեան եւ քաղաքացիական ապահովութեան, ինչպէս նաեւ խնդրեց քաղաքացիներէն՝ իրենց ապահովութիւնը վստահելու բանակին եւ ներքին ապահովութեան ուժերուն, որովհետեւ այդպիսով միայն կարելի է պահպանել շրջանին բնակչութեան ապահովութիւնը եւ անոնց միջեւ տիրող ազգային համերաշխութիւնը:

«ՌՈՒՍԻՈՅ ՁԱՅՆ»ԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄՆԵՐ

«Ռուսիոյ Ձայն» ռատիոկայանը հաղորդեց, թէ Լիբանանի մէջ որդեգրուած են ապահովական խիստ միջոցառումներ՝ համայնքային բախումներ կանխարգիլելու համար:

Ըստ ռատիօկայանին, Պէյրութ ժամանած են զինուորական յատուկ ուժեր եւ շրջափակուած են մայրաքաղաքին մէջ գտնուող ամէնէն զգայուն շրջանները:

Ռատիօկայանին համաձայն, լիբանանեան իշխանութիւնները կը փորձեն հարցերը լուծել այնպէս մը, որ խորհրդարանին փոքրամասնութեան եւ մեծամասնութեան համակիրներու միջեւ բախումները չվերսկսին:

«Ռուսիոյ Ձայնը»-ը նկատել տուաւ նաեւ, որ Լիբանանի քաղաքական կեանքին մէջ արձանագրուած ապակայունութիւնը եւ անիշխանութիւնը կը սպառնան կառավարութեան կազմութեան գործընթացը մղել դէպի անել կացութիւն, ինչպէս նաեւ կը սպառնան երկրին կայունութիւնը ամբողջովին քանդել:

ՊԱՏՐԱՍՏԵՑ՝ ԱՐՇՕ ՊԱԼԵԱՆ
Օգտագործուած աղբիւրներ՝
«ԱԽՊԱՐ», «ՍԱՖԻՐ», եւ «ՆԱՀԱՐ» կայքէջ

AZTAG MEDIA
www.aztagmedia.com

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՏՔԵՐ՝ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Աշխարհի հզօրագոյն երկիրներէն է Հնդկաստանը, որ իր իմաստասիրութեամբ, հնագոյն մշակոյթով եւ պատմութեամբ մեծ տեղ եւ դեր ունի այսօրուան աշխարհին մէջ: Համաշխարհայնացման վտանգներուն դէմ Հնդկաստանը (ի թիւս կարգ մը երկիրներու) տակաւին կը պահպանէ իր պատմական դերն ու մշակութային արժէքը՝ հաստատելով իր ձայնը, գոյնը եւ դէմքը:

Հակառակ աշխարհին մէջ տեղի ունեցող բազմազան ու բազմագոյն երեւոյթներուն՝ Հնդկաստանը այսօր կանգուն է: Կանգուն են անոր բազմադարեայ տաճարներն ու մենաստանները, արձաններն ու պատմական կոթողները, ամրոցներն ու պալատական համալիրները... հպարտութեան զգացում կ'ունենանք, երբ տեղեկանանք, որ Հնդկաստանի ճարտարապետութեան, պատմութեան, մշակոյթի մէջ իրենց տեղը ունեցած են հայերը:

Հնագոյն ժամանակներէն սկիզբ առած են հայ-հնդկական առնչութիւնները, որոնք աւանդաբար միշտ ջերմ եղած են: Այդ կապերուն մասին տեղեկութիւններ կան տակաւին Քսենոֆոնի (Ն.Ք. Ե.-Դ. դարեր), Զենոբ Գլակի (Յ.Ք. Դ. դար), Մովսէս Խորենացիի (Ե. դ.), Պրոկոպիոս Կեսարացիի (Զ. դ.) եւ այլ պատմիչներու գործերուն մէջ: Պատմիչները վկայութիւններ կը փոխանցեն վաղնջական ժամանակներու մասին, սակայն առաջին հայկական համայնքները Հնդկաստանի մէջ կազմաւորուած են 16-րդ դարուն. այդ համայնքներու անդամները հիմնականին մէջ վաճառականներ էին, պետական եւ զինուորական գործիչներ: Հնդկահայ համայնքներուն թիւը շատցած է 17-18-րդ դարերուն (կազմելով 20-25 հազար մարդ), երբ բազմաթիւ պարսկահայեր (մասնաւորապէս՝ Նոր Ջուղայէն) բնակութիւն հաստատած են Հնդկաստան: Հայերը կը բնակէին Հնդկաստանի շուրջ 20 քաղաքներու եւ առեւտուրի կայաններու մէջ (Ագրա, Կալկաթա, Չինսուրահ, Սէիտապատ, Սուրաթ, Մոմպայ, Մատրաս, Մալապար, Հայտարապատ, Գվալիոր, Տանքա, Լահոր, Տելհի, Կոչին եւ այլն): Բարգաւաճ էին յատկապէս Ագրայի, Կալկաթայի, Մատրասի, Մոմպայի համայնքները: Պատմութեան մէջ նշանաւոր են Մատրասի եւ Կալկաթայի հայ համայնքները, որոնք ցաւօք, այսօր նախկինին պէս չեն պահած իրենց ուժն ու հզօրութիւնը: Մատրասահայ համայնքը կազմաւորուած է 16-րդ դարուն: 1547-ին կառուցուած է առաջին հայկական եկեղեցին՝ Մատրասի մէջ, 1772-ին՝ Սուրբ Աստուածածինը, որ կը գործէ մինչեւ այսօր: Մատրասահայերը առաջինը եղած են, որ կազմած են համայնքային կանոնադրութիւն («Տետրակ, որ կոչի նշաւակ» (1783 թ.), ըստ որուն, համայնքին բարձրագոյն մարմինը Ընդհանուր ժողովն էր (որ կը գումարուէր ամէն տարի), իսկ գործադիր մարմինը՝ 3 կառավարիչները: Հայերը մասնակցած են նաեւ Մատրասի կառավարմանն ու բարեկարգմանը. ձեռագիր մատեանի մը մէջ յիշատակուած է, որ անգլիացիներուն գալէն առաջ Չին Փաթայի (այսինքն՝ Մատրասի) կառավարիչը եղած է հայազգի Ղոգազը: 1725-26-ին խոճա Պետրոս Ոսկանի դրամական օժանդակութեամբ կառուցուած է Սարիար գետի բազմակամար կամուրջը եւ քաղաքին բարձունքը տանող քարէ սանդուղքը (166 աստիճանով):

ՄԱՏՐԱՍԻ ԽՄԲԱԿԸ

Հիւրընկալ Հնդկաստանը դարերու ընթացքին բազմաթիւ հայերու համար դարձած է հայրենիք, ուր հայ մարդը կրցած է լիարժէք ապրիլ իր ազգային, մշակութային եւ հոգեւոր բուռն կեանքով: Սակայն հնդկահայերը մտահոգած է նաեւ հայրենիքի՝ Հայաստանի ազատագրութեան խնդիրը: Հայ ժողովուրդի ազատագրման գաղափարախօսութեան հիւնտերը Հնդկաստանի մէջ ծիլ առած են Մատրասի մէջ: Արդ գաղափարախօսութեան հնդկահայ մարտիկներու անունները յայտնի են բոլորին՝ Յովսէփ Էմինի, Մովսես Բաղրամեան, Շահամիր Շահամիրեան, Յարութիւն Շմաւոնեան, Յակոբ Շահամիրեան եւ ուրիշներ: 1770-ական թուականներուն Մատրասի մէջ մտեղծուեցաւ «Մատրասի խմբակը»՝ որպէս անմիջապէս արդիւնք հայ ազգային-ազատագրական շարժման գործիչ Յովսէփ Էմինի քարոզչութեան: Խմբակի անդամներու աշխարհահայեացքին վրայ մեծապէս ազդած են Օսմանեան կայսրութեան եւ Պարսկաստանի բռնապետութիւններուն ենթարկուած Հայաստանի ծանր դրութիւնը, ազատագրման հասնելու հայերու ձգտումը, ինչպէս նաեւ՝ եւրոպական լուսաւորչական գաղափարները, որոնցմով համակուած էին խմբակին անդամները:

«Մատրասի խմբակ»ին մէջ մշակուած եւ ստեղծուած են հայ քաղաքական գրականութեան այնպիսի գլուխգործոցներ, ինչպիսիք են՝ **«Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ»**, **«Որոգայթ փառաց»**, **«Տետրակ, որ կոչի նշաւակ»** երկերը, ինչպէս նաեւ՝ 1780-ականներուն ռուս կառավարութեան ներկայացուած **«Հայ-ռուս դաշնակցային պայմանագրի»** նախագիծը: **«Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ»**-ի հեղինակը Մովսէս Բաղրամեանն էր (երկը լոյս տեսած է 1772-ին). ան կոչ կ'ուղղէր հայ երիտասարդութեան՝ սթափիլ եւ զենքի դիմել Հայաստանը օտար լուծէն ազատագրելու համար:

1773-ին լոյս տեսած **«Որոգայթ փառացը»** ապագայ հանրապետական Հայաստանի պետութեան կազմաւորման ծրագիր մըն էր: Բոլոր երկերուն մէջ հնդկահայ գործիչները ոչ միայն ազգային-ազատագրական հարցեր յառաջ կը քաշէին, այլեւ կը քննադատէին հայոց եկեղեցին, որ իր ոչ ճշմարիտ քարոզչութեամբ, փաստօրէն , հայ ժողովուրդը զրկած է պայքարելու ուժէն: «Մատրասի խմբակին» գաղափարները, ճիշդ է, ընդունելի էին, սակայն ժամանակի հայ իրականութեան մէջ կայուն եւ հաստատուն հող չեն ունեցած... Հնդկահայերը իրենց նպաստը ունեցած են ոչ միայն Հնդկաստանի եւ Հայաստանի այլեւ ամբողջ աշխարհի հայութեան խնդիրներու լուծման մէջ: Օրինակ, նոյնինքն Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանը Եւրոպայի մէջ հիմնուած է ծագումով հնդկահայ Էտուարտ Ռափայէլի եւ Սամուէլ Մուրատի միջոցներով. իսկ խոճա Յոհաննեան Գերաքեանի միջոցներով՝ Նոր Նախիճեանի դպրոցը. Մասէի Պապաճանն ալ իր ունեցուածքէն տոկոսներ կտակած է դպրոցին: Խոճա Չաքիկենցի նիւթական աջակցութեամբ 1771-ին էջմիածնի մէջ հիմնուած է առաջին տպարանը:

Բաւական է նշել միայն, որ հայ մամուլի առաջնեկը՝ **«Ազդարար»**ը հրատարակուած է Մատրասի մէջ (1794 թ.), որպէսզի պատկերացումը ամբողջական ըլլայ, թէ տպագրական, կրթական, մշակութային ի՛նչ հզօր հայկական ներուժ ունեցած է Հնդկաստանը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՏՔԵՐԸ՝ ԱՅՍՕՐ

Դժբախտաբար հարուստ եւ լուսաւոր անցեալ ունեցած հնդկահայ գաղութին պատմութիւնը այսօր միայն յիշողութիւն է: Ժամանակին մինչեւ 25 հազարի հասնող հայ համայնքի հայերուն թիւը այսօր չ'անցնիր 200-ը:

Միակ հայաշունչ քաղաքը այսօր Կալկաթան է, ուր կ'ապրի շուրջ 150 հայ: Պեղումներու ընթացքին Կալկաթայի մէջ յայտնաբերուած են հայերէն արձանագրութիւններով տապանաքարեր, (թուագրուած՝ 1630, 1646), որոնք կը վկայեն, թէ հայերը այստեղ ապրած են տակաւին անգլիացիներուն գալէն շատ առաջ:

1724-ին այստեղ կառուցուած է Սուրբ Նազարեթ եկեղեցին, ուր այսօր ալ կանոնաւոր կերպով պատարագ.կը մատուցուի եւ եկեղեցական արարողութիւններ կը կատարուին: Ի դէպ, նոյն այս եկեղեցիին բակը կը գտնուի Պենկալի հնագոյն քրիստոնէական գերեզմանը՝ 1630 թ. մահացած Ռգաբիբէ հայուհիին շիրիմը: Փաստօրէն, պատմական այս գերեզմանը ոչ միայն մեր ժողովուրդի պատմութեան անքակտելի մասն է, այլեւ՝ Հնդկաստանի պատմամշակութային հարուստ ժառանգութեան մէկ մասնիկը... Կալկաթայի հայկական երեք եկեղեցիներէն միւս երկուքն են՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը եւ Սուրբ Երրորդութիւնը: Այս միւս երկուքին մէջ պատարագներ եւ եկեղեցական արարողութիւններ կը կատարուին տարին քանի մը անգամ: Երբեմնի հայաշատ այս քաղաքին մէջ կը գործէ նաեւ Կալկաթահայ նշանաւոր բարերար Խաչիկ Աստուածատուրեանի անուան ծերանոցը, ուր կ'ապրին հայ համայնքին տարեցները: Այստեղ կը գործէ նաեւ Եկեղեցական վարչութիւնը, որ կը կառավարէ եւ կը համակարգէ համայնքային կեանքը:

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԸ

Այսօր Կալկաթայի ամէնէն հայաշունչ հաստատութիւնը Մայր աթոռ Ս. Էջմիածինին պատկանող 187-ամեայ Հայոց մարդասիրական ճեմարանն է՝ 80 աշակերտներով: Քաղաքին տասնեակ հայկական կրթական հաստատութիւններէն (Ս. Սանդխտեան դպրոց, Դաւթեան օրիորդաց վարժարան եւ այլն) այսօր կը գործէ միայն Մարդասիրացը (հիմնուած՝ 1821-ին): Առանց այս ճեմարանին՝ հնդկահայ գաղութը ապագայ չունի: Աշակերտները Իրանէն, Հայաստանէն եւ Իրաքէն են (հիմնականը): Ամէն ջանք կը գործադրուի գաղութի կեանքին մէջ նոր շունչ ներարկելու համար՝ պահելով նախկին աւանդութիւնները:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կալկաթայի մէջ բազմաթիւ կանգուն շինութիւններ կան, որոնց հայերէն արձանագրութիւնները կամ պատմութիւնը կը վկայեն ատոնց երբեմնի հայկական պատկանելիութեան մասին: Օրինակ, Կալկաթայի կեդրոնական փողոցի շինութիւններուն մեծ մասը ժամանակին պատկանած է հայերուն: Ատոնք կ'առանձնանան. իրենց ճարտարապետական լուծումներով եւ գեղեցկութեամբ: Այդ շէնքերու պատերուն վրայի փոքրիկ արձանագրութիւնները կը վկայեն, որ ատոնք պատկանած են Թադէոս Մեսրոպ Թադէոսին եւ Յովհաննէս Կարապետ Գալսթունին: Վերջինս այնքան յարգալիցի համբաւ ունեցած անձնաւորութիւն եղած է, որ երբ 1921 թուականին (դեկտեմբեր) Ռելսի արքայազնը՝ ապագայ Էտուարտ Ը. թագաւորը ժամանած է Կալկաթա, իջեւանած է մեծ հայորդիին բնակարանը: Դժբախտաբար այսօր ոչ մէկ հայ կ'ապրի այդ շէնքերուն մէջ. հայերու մասին յիշեցնող միակ վկայութիւնը այդ շէնքերէն մէկուն երրորդ յարկին վրայ գտնուող հայկական ակումբն է, ուր երբեմն կը հաւաքուին հայերը եւ ժամանակ կ'անցընեն: Ատկէ զատ, հայերը Կալկաթայի մէջ ունին նաեւ մարզական ակումբ մը, որ երբեմն մարզական ձեռնարկներ կը կազմակերպուին: Կալկաթայի ամէնէն բարձրակարգ պանդոկներէն մէկը՝ «Օպերօ Կրանտ»ը ժամանակին նոյնպէս պատկանած է հայու՝ ջուղայեցի վաճառական Արաթուն Ստեփանին, որ անխոհեմաբար կորսնցուցած է սեփականութեան իրաւունքը: Անոր պատկանած են նաեւ կարգ մը այլ պանդոկներ եւ կառոյցներ: Այդ մասին այժմ կը յիշեցնէ միայն «Օպերօ Կրանտ» պանդոկին երկրորդ յարկը, բոլորին աչքէն հեռու տեղադրուած հայ վաճառականի կիսանդրին: Եւ նաեւ Արաթուն Ստեփանի՝ Կալկաթա բնակող տարեց թոռնուհին է, որ ամէն ամիս կը յիշեցնէ երբեմնի պանդոկատիրոջ մասին. իբրեւ սեփականատիրոջ ժառանգ՝ պանդոկին տնօրէնը անոր իրաւունք տուած է ամիսը մէկ օր անվճար մնալ այդ պանդոկին մէջ՝ օգտուելով ծառայութիւններէն:

Կալկաթայի մէջ այսօր պահպանուած է նաեւ հայկական փողոցը, որուն յարակից շէնքերը ատեն մը լեցուն էին հայերով: Այս շէնքերէն մէկուն մէջ կ'ապրէր նաեւ 18-րդ դարու հայ ազատագրական շարժման նշանաւոր գործիչ Յովսէփ Էմինը, որ թաղուած է նոյն փողոցին վրայ գտնուող Ս. Նազարեթ եկեղեցւոյ բակը: Բայց ժամանակի ընթացքին (գանազան պատճառներով) հայերը կորսնցուցած են նաեւ այդ շինութիւնները:

Կալկաթայի մէջէն կը հոսի Գանգէսի վտակներէն Հուղլի գետը, որ իրարու կը միացնէ քաղաքին երկու մասերը: 18-րդ դարուն հայ վաճառականներէն Ներսէս Յովհաննէսեանը գետի եզերքին կառուցած է «Հայկական նաւամատոյցը»: Հայերը իրենց նաւակներով գետին մէկ ափէն միւսը կը տանէին մարդիկը եւ դրամ կը շահէին: Հակառակ անոր որ այսօր հայերը այլեւս չեն զբաղիր այդ գործով, նաւամատոյցը կը պահէ իր հայկական անունը: Յատկանշական է, որ Կալկաթայի մէջ Մայր Թերեզայի անուան քոյրերու միաբանութեան ներկայի շէնքը (ուր ամփոփուած է սրբակեաց քրոջ մարմինը) նոյնպէս պատկանած է հայու: Հայազգի թատերարը շէնքը նուիրուած է Մայր Թերեզային՝ իր առաքելութիւնը լիարժէք իրականացնելու համար: Ի դէպ, միշտ ալ շատ ջերմ եղած են Մայր Թերեզայի եւ հայ եկեղեցիի յարաբերութիւնները: Ան բազմիցս այցելած է Հնդկաստանի հայ եկեղեցիներն ու հայկական հաստատութիւններ:

... Հայկական հետքը այսօր առկայ է նաեւ Մոմպայի մէջ (նախկին Պոմպէյ): Այսօր այս քաղաքին մէջ հայերուն կը պատկանի միայն բարձրայարկ շէնքի մը մէկ յարկաբաժինը, ուր կ'ապրի 93-ամեայ հայուհի Ռոզ Էկնայեանը: Շէնքի ճակատին մինչեւ այժմ ալ անգլերէն. ով պահպանուած է «Արարատ» գրութիւնը: Ս. Պետրոս հայկական եկեղեցւոյ խնամակալն է նախանձախնդիր հայուհի Զապէլ Ջոշին, որուն դուստրը՝ Վարդակակաչ Ջոշին, Պոլիվուտի ժամանակակից շարժանկարային դերասաններէն է:

ԱՅԼ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այն, որ Մուղալ կայսրութեան կառավարիչներուն օրօք հայերը մեծ պաշտօններ ունեցած են երկրին մէջ, նպաստած է անոր, որ այդ ժամանակաշրջանին հայկական բազմաթիւ շինութիւններ բարձրանան: Տակաւին 16-րդ դարուն Աքպար թագաւորի (1556-1605) իմաստուն եւ հեռատես քաղաքականութեան իբրեւ արդիւնք՝ հայերու շնորհիւ երկրին մէջ զարգացաւ արհեստագործութիւնն ու առեւտուրը, հայ վաճառականներուն տրուեցան բազում իրաւունքներ եւ արտօնութիւններ: Այդ ժամանակ ազգութեամբ հայ էին երկրին գլխաւոր դատաւորը Միր Ատըլը կամ Ապտուլ հայը, պալատական բժշկուհի Յուլիանան: Կայսրութեան փորթուգալերէնի թարգմանիչն էր հայազգի Տոմինկօ Փիրեսը: Եւ վերջապէս. հայուհի էր թագաւորին կիներէն մէկը՝ Մարիամ Զամանի Բեգումը (Բեգումեան):

Հայերու հանդէպ դրական տրամադրուածութիւնը պահպանուեցաւ նաեւ Աքպարի յաջորդներէն Աուրանգզէպ կայսեր օրօք (1658-1707): Ան 1665 թ. յատուկ հրամանով հողակոտոր յատկացուց Պենկալիա նահանգի Սէյտապատ քաղաքին մէջ, որ 1758-ին խոճա Պետրոսի ջանքերով կառուցուեցաւ Ս. Աստուածածին եկեղեցին: Մինչեւ այսօր ալ տակաւին կը պահպանուի կայսեր յատկացուցած այդ հողակտորը, որ իր մաքրութեամբ եւ բարեկարգ վիճակով կ'առանձնանայ շրջապատէն: Այդ ժամանակ էր, որ կը ստեղծագործէր Պարսկաստանէն Հնդկաստան եկած սուֆիզմի խորհրդապաշտ մտածող հայազգի Սարմադը, որուն բանաստեղծական տաղանդը շատեր կը համեմատեն Ֆիրտուսիի, Սաատիի, Հաֆեզի, Օմար Խայեամի տաղանդին հետ: Այսօր ալ Ճամա մզկիթին մօտ գտնուող անոր գերեզմանը ուխտատեղի է մահմետականութեան այս ճիւղի հետեւորդներուն համար:

... Պատմական Հնդկաստանի մէջ ունեցած ենք 10 հայկական եկեղեցիներ: Ցաւօք, այսօր այլեւս չկան Ակրայի եկեղեցին եւ Սուրաթի մատուռը, որ, սակայն, տակաւին կը պահպանուի հայկական գերեզմանոցները:

Հակառակ հնդկահայ փոքր գաղութին՝ վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին Ամենայն հայոց կաթողիկոսին օրհնութեամբ Կալկաթայի եկեղեցական վարչութեան եւ հնդկահայոց հոգեւոր հովիւին միասնական ջանքերով հիմնովին նորոգուած են Սէյտապատի Ս. Աստուածածին, Մատրասի Ս. Աստուածածին Կալկաթայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Տինգրայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիները: Խնամեալ եւ բարեկարգ վիճակի մէջ են Մոմպայի Ս. Պետրոս, Չինսուրահի Ս. Յովհաննէս եկեղեցիներն ու եկեղեցապատկան տարածքները: 18-րդ դարու հայկական մատուռ ունինք նաեւ Տելհիի մէջ, ուր շատոնց այլեւս հայեր չեն բնակիր (կամ անոնց մասին տեղեկութիւններ չկան համայնքի հոգեւոր իշխանութեան մատեաններուն մէջ): Տելհիի հայկական մատրան տարածքին տակաւին պահպանուած են հայերէն եւ պարսկերէն արձանագրութիւններով 15 գերեզմանաքարեր: Իսկ հայկական գերեզմաններու մէկ մասին վրայ կառուցուած են տուներ, որոնց մէջ այժմ ալ կարելի է տեսնել հնամենի հայկական շիրմաքարեր:

... Հնդկաստանի տարածքին գտնուող հայկական արժէքները ոչ միայն մեր ժողովրդի պատմամշակութային ժառանգութեան անքակտելի մասն են, այլ իրենց նշանակութեամբ դարձած են նաեւ Հնդկաստանի պատմական ժառանգութեան անբաժանելի մասը:

Պատրաստեց՝ ԱՆՈՒՇ ԹՐՈՒԱՆՑ

ՄԻԱՍԻՆ ԱԻԵԼԻ ՁՕՐԱՒՈՐ ԵՆՔ TOGETHER WE ARE STRONGER
AFHIL ԱՖՀԻԼ
Home Medical Equipment Services
AFIL HEALTH CLUB
P.T.S. AMBULANCE
AFIL CAR - LIFE - TRAVEL - X-PAT
UNIVERSITY FUND
AFHIL Mednet Network Clinics

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՅԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԸ ՇՐՋԱԾ ԵՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՎԱԽՆ ՈՒ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՀԵՏԶՀԵՏԷ ԿԸ ԽՈՐԱՆԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՏԱՐԱԾՔԻՆ, ՈՒՐ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԻՍԼԱՄՆԵՐ ԱՄԷՆ ՕՐ ԿԸ ԴԻՄԱԳՐԱՒԵՆ ԹԻՒՐ ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹԵԱՆ, ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՅԱՌԱՋԴԻՄԵԼՈՒ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ, ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ: ՊԱՏՃԱՌԸ ԱՆՈՆՑ ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲՐՏՈՒԹԵԱՆ ԽԱՐԱՆՆ Է: ՄԻՆՉ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ ԱՄՐԱՊՆԴԵԼ ՀԱՄԱՐԿՈՒՄԻ ԻՐԵՆՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՆԴԻՆ՝ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ ԱՌԱՋԸՆ ԱՌՆԵԼ ԺԱՏԱԿԱՆ ՀԱԿԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ՝ ՅԻՇԵՑՆԵԼՈՎ ՀԱՆՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԷ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՐԺԱՆԻ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸՆ ԵՆ, ԹԷ՝ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՅԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐ ԸՆԶԵՌԱԾ ԵՆ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ, ԻՆՉՊԷՍ՝ ՍՈՒՐՃԸ, ՉԵՔԸ, ԱՉՔԻ ՎԻՐԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆԸ, ՈՐՈՆՑ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՉԵՆՔ ԳԻՏԱԿՑԻՐ ՄԵՐ ԱՌՕՐԵԱՅԻՆ ՄԷՋ: ԱՅՍ ՕՐԵՐՈՒՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ՏԱՐԱԾՔԻՆ ԿԸ ԾՐՋԻ «1001 ՅԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐ. ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ԱՇԽԱՐՀԻՒՆ ՄԷՋ» ՎԵՐՆԱԳԻՐՈՎ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՄԸ: «ՏԻ ԻՆՏԻՓԵՆՏԸՆԹ» ԿԸ ԹՈՒԷ ԵՒ ԿԸ ՆԿԱՐԱԳՐԷ ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԷՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԾ 20 ՅԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԿԸ ՅԻՇԱՏԱԿԷ ԱՆՈՆՑ ԾՆՈՒՆԴ ՏՈՒԱԾ ՀԱՆՃԱՐՆԵՐԸ:

1 ՍՈՒՐՃ

Պատմութիւնը կ'ըսէ, թէ Խալիտ անունով արաբ մը իր այծերը կ'արածէր հարաւային Եթովպիոյ Քաֆֆա շրջանին մէջ, երբ նկատած է, թէ իր անասուններէն մէկը կ'աշխուժանար՝ որոշ հատապտուղ մը ուտելէ ետք: Ան եռացուցած է հատապտուղները եւ շինած՝ առաջին սուրճը: Վստահաբար սուրճի հատիկներու առաջին արձանագրութիւնը կը նշէ անոնց արտածումը՝ Եթովպիայէն Եմէն, ուր սուֆիները յատուկ առիթներով սուրճ կը խմէին՝ ամբողջ գիշերը արթուն մնալու եւ աղօթելու համար: 15-րդ դարուն սուրճը հասած էր Մեքքէ եւ Թուրքիա, ուրկէ 1645-ին իր ճամբան գտած էր դէպի Վենետիկ: 1650-ին Փասքա Ռոզի անունով թուրք մը զայն տարած է Անգլիա, ուր առաջին սրճարանը բացած է Լոնտոն քաղաքին Լոմպարտ փողոցին վրայ: Արաբերէն **քահուան** վերածուած է թրքերէն **քահվէի**. ապա՝ իտալերէն **քաֆֆէի** եւ անգլերէն **քաֆիի**:

2 ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

Հնադարեան յոյները կը կարծէին, թէ մեր աչքերը կ'արձակեն լէյզըրի նման ճառագայթներ, որոնց միջոցով կը տեսնենք: Առաջին անձը, որ անդրադարձած է, թէ լոյսը կը թափանցէ աչքին մէջ, եւ ոչ թէ կ'արձակուի անկէ, 10-րդ դարու իսլամ թուաբանագէտ, աստղագէտ եւ բնագէտ Իպն Հայթամն է: Ան յայտնագործած է լուսանկարչական առաջին գործիքը, նկատելէ ետք, թէ ինչպէ՛ս լոյսը կը թափանցէ փեղկերու շերտերուն մէջ բացուած ծակէ մը: Որքան փոքր ըլլար ծակը, այնքան աւելի լաւ պատկեր մը կը ստանար ան: Հայթամ շինած է առաջին **քամերա օպսքուրան** (**քամերա** բառը կու գայ արաբերէն քամարա բառէն, որ կը նշանակէ մութ կամ առանձին սենեակ): Ան նաեւ առաջին անձն էր, որ բնագիտութիւնը փիլիսոփայական աշխատանքէ մը վերածած է փորձառական գիտութեան:

3 ՃԱՏՐԱԿ

Հնադարեան Հնդկաստանի մէջ կը խաղային ճատրակի տեսակ մը, սակայն այս խաղը մեզի ծանօթ բնոյթը ստացած է Պարսկաստանի մէջ: Հոնկէ տարածուած է դէպի Արեւմուտք եւ Եւրոպա, ուր մաւրիտանացիները զայն Սպանիա ներմուծած են 10-րդ դարուն, եւ դէպի արեւելք՝ մինչեւ Ճափոն: Ճատրակի «ռուք» քարին անուանումը կու գայ պարսկերէն «ռուխ»էն, որ կը նշանակէ ձիակառք:

4 ԱՆԿԱՐԳԵԼ

Դայթ եղբայրներէն հազար տարի առաջ իսլամ բանաստեղծ, աստղագէտ, երաժիշտ եւ ճարտարագէտ Ապպաս իպն Ֆիրնաս թռչող մեքենայ մը շինելու բազմաթիւ փորձեր կատարած է: 852-ին ան Քորտոպայի Մեծ մզկիթին մինարէէն վար ցատկած է լայն վերարկուով մը, որ ամուր կապած է՝ ճնշումի դէմ փայտէ գօտիներով: Ան կը յուսար թեւածել թռչունի պէս, սակայն ձախողեցաւ, վերածել թռչունի պէս, սակայն ձախողեցաւ, վերարկուն դանդաղեցուց անկումը՝ ծնունդ տալով առաջին անկարգելին, եւ ան միայն թեթեւօրէն վիրաւորուեցաւ: 1875-ին՝ 70 տարեկանին, երբ կատարելագործած էր մետաքսէ եւ արծիւի փետուրներէ շինուած մեքենայ մը, Ֆիրնաս դարձեալ փորձեց թռչիլ՝ նետուելով լեռէ մը վար: Ան յաջողեցաւ բաւական բարձրանալ եւ շուրջ 10 վայրկեան սաւառնեցաւ օդին մէջ, սակայն մեքենան ջախջախուեցաւ էջքի ժամանակ: Ֆիրնասի եզրակացութիւնը ճիշդ էր. ան իր մեքենան չէր օժտած պոչով մը, որպէսզի դանդաղեցնէր էջքը: Պաղտատի միջազգային օդակայանը եւ լուսնի վրայ հրաբուխի խառնարան մը կոչուած են անոր անունով:

5 ՕՃԱՌ

Լուացուիլն ու լոգնալը կրօնական պայմաններ են իսլամներուն համար: Թերեւս այս պատճառով է, որ անոնք կատարելագործած են օճառի պատրաստութիւնը եւ անոր բաղկացուցիչ տարրերը, զորս կը գործածենք մինչեւ այսօր: Հին եգիպտացիները ունէին օճառի տեսակ մը, նոյնպէս՝ հռոմէացիները, որոնք զայն կը գործածէին օծանելիքի պէս: Սակայն արաբներն էին, որոնք բուսական իւղերը **սոտիում հայտրոքսայտի** եւ ծոթրինի իւղի նման բուրումնաւէտ նիւթերու հետ խառնելով՝ օճառ պատրաստած են: Արաբներուն ռունգերուն համար խաչակիրներուն ամէնէն ուշագրաւ երեւոյթը այն էր, թէ անոնք չէին լուացուեր: Մագի **շամփուն** Անգլիա ներմուծած է իսլամի մը կողմէ, որ 1759-ին Պրայթոնի ծովափին կառուցած է Մոհամէտ Ինտիըն վէյփըր բաղնիքները: Ան նշանակուած է Ճորճ Դ. եւ Վիլհըմ Դ. թագաւորներուն «Շամփու ընող վիրաբուժը»:

6 ՔԻՄԻԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Հեղուկները եռալու տարբեր աստիճաններով իրարմէ զատելու միջոցը յայտնագործած է 800 թուականի շուրջ: Իսլամական գիտութեան ռահվիրայ Ժապըր իպն Հայեան ոսկեխուզութիւնը վերածած է քիմիագիտութեան՝ յայտնագործելով բազմաթիւ հիմնական գործընթացներ եւ գործիքներ, որոնք կը գործածուին մինչեւ այսօր, ինչպէս՝ հեղկացում, բիւրեղացում, թորում (**տիսթիլէյշըն**), հականեխում, թթուածնարկութիւն (**օքսիտէյշըն**), շոգիացում եւ մաքրազտում: Ծծմբային եւ բորակական թթուները յայտնաբերելու կողքին՝ ան յայտնագործած է նաեւ թորանոցը (ալեմպիք սթիլ)՝ աշխարհին տալով վարդի հիւթը, անուշահոտերը եւ ոգելից ըմպելիները (թէեւ անոնց սպառումը մեղք է իսլամութեան մէջ եւ՝ արգիլուած): Իպն Հայեան կը շեշտէր կանոնաւոր փորձարկումը եւ հիմնադիրն էր արդի քիմիագիտութեան:

7 ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՍԱՐՔԵՐ

Անուագլանը (**քրենքշաֆթ**) այն սարքն է, որ կլոր շարժումը կը վերածէ գծային շարժումի եւ հիմնական տեղ կը գրաւէ արդի աշխարհի մեքենաներուն կազմութեան մէջ, ինչպէս՝ գնացքներու շարժակներ: Մարդկային

Վիրահատական գործիքներ

պատմութեան մէջ մեքենական ամէնէն յատկանշական յայտնագործումներէն է ասիկա: Զայն ստեղծած է իսլամ հնարամիտ ճարտարագէտ Ժազարի՝ ոռոգման համար ջուր քաշելու նպատակով: 1206-ին ան իր «Մեքենական հնարամիտ սարքերու գիտութեան գիրք»ին մէջ ցոյց կու տայ, թէ ինչպէ՛ս յայտնագործած է նաեւ նրբօրէն մշակուած խփակներ (վալվ) եւ մխոցներ (փիսթոն): Ան ձեւաւգծած է ջուրով եւ ծանրութեամբ աշխատող առաջին ժամացոյցները, նաեւ՝ մարդամեքենաներու նախահայրն էր: Անոր 50 այլ յայտնագործութիւններուն շարքին են որոշ թիւերու հիմամբ՝ աջ կամ ձախ դարձող զուգադիր կղպանքները:

8 ՓԱԹԹՈՒԱԾ ԿԱՐՈՒԱԾՔ

Փաթթուած կարուածքը (**քուիլթինկ**) կտաւի երկու կտորներ իրարու կապելը կամ կարելն է՝ երկուքը իրարմէ անջատող խաւ մը դնելով անոնց միջեւ: Յստակ չէ, թէ անիկա յայտնագործուած է իսլամակա՞ն աշխարհին մէջ, թէ՞ Հնդկաստանէն կամ Չինաստանէն ներմուծուած է հոն: Սակայն հաստատ է, որ Արեւմուտք հասած է խաչակիրներու ճամբով: Խաչակիրները տեսած են, թէ Սարասեն ռազմիկները կը հագնէին փետուրով լեցուած փաթթուած շապիկներ՝ փոխան զրահահանդերձի: Իբրեւ պաշտպանող հանդերձանք՝ անիկա լաւ արդիւնք կու տար ընդդէմ խաչակիրներուն մետաղէ զրահահանդերձին եւ մարմինը կլիմայէն պաշտպանելու լաւ միջոց մըն էր: Այնքա՛ն, որ անոր արտադրութիւնը գիւղական ճարտարարուեստի վերածուեցաւ Բրիտանիոյ եւ Հոլանտայի նման ցուրտ կլիմայով երկիրներու մէջ:

9 ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐՔՆԵՐ

Սրածայր կամարը, որ Եւրոպայի գոթական եկեղեցիներուն բնորոշ երեւոյթ մըն է, իսլամական ճարտարապետութենէն փոխառնուած յայտնագործութիւն մըն է: Անիկա շատ աւելի ուժեղ էր, քան՝ հռոմէացիներուն եւ նորմաններուն կլոր կամարը, հետեւաբար առիթ կու տար աւելի մեծ, աւելի բարձր, աւելի մանուածապատ եւ աւելի հզօր կառոյցներ բարձրացնելու: Իսլամական հանճարէն այլ փոխառութիւններ են գոգաւոր կամարները, վարդաձեւ պատուհանները եւ գմբէթ կառուցելու **թեքնիք**ները: Եւրոպայի բերդերը եւս կառուցուած են իսլամական աշխարհի բերդերուն ընդօրինակութեամբ՝ նետաձիգներու յատուկ նեղ պատուհաններով, մարտկոցներով, որմածակերով եւ փայտէ որմերով: Քառակուսի աշտարակներն ու պահականոցները փոխարինուած են աւելի դիւրին պաշտպանելի կլոր ամրութիւններով: Հենրի Ե. թագաւորին բերդին ճարտարապետը իսլամ մըն էր:

ՎԻՐԱՀԱՏԱԿԱՆ 10 ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Վիրահատական բազմաթիւ արդի գործիքներ այսօր ճիշդ նոյն ձեւագծումը ունին, ինչպէս 10-րդ դարուն, երբ իսլամ վիրաբուժ Զահրաուի յայտնագործած է զանոնք: Անոր նշտարակները, ոսկորի սղոցները, ունելիները, նուրբ մկրատները՝ աչքի գործողութեան համար, ինչպէս նաեւ անոր յայտնագործած 200 գործիքներէն շատերը այսօր ծանօթ են արդի վիրաբուժներուն: Զահրաուին էր, որ ի յայտ բերած է, թէ ներքին կարերու համար գործածուող գթաւը բնական ձեւով կը հալի եւ կը լուծուի մարմնին մէջ (ան այս յայտնաբերումը կատարած է, երբ իր պահած կապիկը կուլ տուած է իր քնարին լարերը), եւ թէ՝ նոյն նիւթը կարելի է օգտագործել դեղերու պատեանները շինելու համար: 13-րդ դարուն իսլամ այլ բժիշկ մը՝ Իպն Նաֆիս ի յայտ բերած է արեան շրջագայութիւնը, Ուիլիըմ Հարվիի յայտնագործումէն 300 տարի առաջ: Իսլամ բժիշկներ նաեւ յայտնագործած են աֆիոնի եւ ալքոլի խառնուրդով պատրաստուած զգայազրկող նիւթը եւ զարգացուցած են յատուկ պարապ ասեղներ՝ աչքի քողը (քաթարաքթ) անոնց մէջ քաշելու համար. դարման մը, որ կը կիրարկուի մինչեւ այսօր:

11 ՀՈՂՄՆԱՂԱՑ

Հողմնաղացը յայտնագործուած է 634-ին՝ պարսիկ խալիֆայի մը համար: Գործածուած է եգիպտացորեն աղալու, ինչպէս նաեւ ոռոգման նպատակով ջուր քաշելու համար: Արաբիոյ ընդարձակ անապատներուն մէջ, երբ եղանակային առուակները կը չորնային, ուժանիւթի միակ աղբիւրը կը մնար հովը, որ ամիսներ շարունակ կը փչէր մէկ ուղղութեամբ: Հողմնաղացները կ'ունենային 6 կամ 12 առագաստներ՝ ծածկուած կտաւով կամ արմաւենիի տերեւներով: Ասիկա Եւրոպայի տարածքին առաջին հողմնաղացին յայտնութենէն 500 տարի առաջ էր:

12 ՊԱՏՈՒԱՍՏ

Պատուաստի **թեքնիքը** Ճենըրի եւ Փաս- թէօրի յայտնագործութիւնը չէ, այլ ստեղծուած է իսլամական աշխարհին մէջ եւ Եւրոպա տարուած է Թուրքիոյ ճամբով՝ Պոլսոյ մէջ Անգլիոյ դեսպանին կնոջ միջոցով, 1724-ին: Թուրքիոյ մէջ մանուկներ աւելի քան 50 տարի կը պատուաստուէին ծաղկաբշտիկով (**քաուփոքս**)՝ պայքարելու համար ծաղկախտի դէմ (**սմոլփոքս**), նախքան արեւմուտքցիներու կողմէ անոր ճանաչումը:

13 ԻՆՔՆԱՀՈՍ ԳՐԻՉ

Ինքնահոս գրիչը ստեղծուած է Եգիպտոսի սուլթանին համար՝ 953-ին, երբ ան պահանջած է գրիչ մը, որ չ'աղտոտեր իր ձեռքերն ու հագուստները: Այս գրիչին մելանը կը պահուէր սրուակի մը մէջ՝ արդի գրիչներուն պէս: Մելանը անոր մէջ կը հոսէր ձգողական ուժի եւ մակերեսի ճնշումի մէկտեղումով:

14 ԹԻ, ՀԱՇԻ ԵՒ ԳԱՂՏՆԱԳԻՐ

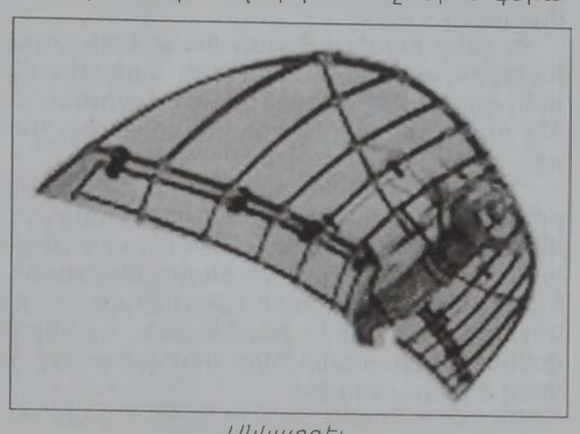
Աշխարհի տարածքին թուագրումի համակարգը հաւանաբար հնդկական ծագում ունի, սակայն անոնց ձեւը արաբական է, եւ առաջին անգամ գայն կը տեսնենք արաբ թուաբանագէտներ Խուարիզմիի եւ Քինտիի գրութիւններուն մէջ՝ 825-ի շուրջ: Ալճեպրա բառը կու գայ Խուարիզմիի «Ալ Ժապր ուա ալ մուքապիլահ» գիրքին անունէն, որուն բովանդակութեան մեծ մասը կը գործածուի մինչեւ այսօր: Իտալացի թուաբանագէտ Ֆիպոնաչչիի իսլամ թուաբանագէտներու յայտնագործումները 300 տարի ետք տարած է Եւրոպա: Եռանկիւնաչափութեան (**թրիկոնոմեթրի**) տեսութեան մեծ մասը եւ հանրահաշիւները (**ալկորիթմ**) կու գան իսլամական աշխարհէն: Քինտի յայտնագործած է ալիքներու վերծանումը, ինչ որ լուծելի դարձուցած է հին աշխարհի բոլոր գաղտնագիրները եւ ստեղծած է հիմը արդի գաղտնագրութեան:

15 ԵՐԵՔ ՏԵՍԱԿ ՃԱՇ

Ալի իպն Նաֆի, որ ծանօթ էր Զիրեապ (սեւ թռչուն) փաղաքշական անունով, Իրաքէն Քորտոպա գացած է 9-րդ դարուն եւ իրեն հետ տարած է երեք տեսակէ բաղկացած ճաշ ուտելու սովորութիւնը. ապուր մը, որմէ ետք ձուկ կամ միս, ապա՝ պտուղ եւ պիստակեղէն: Ան նաեւ ներմուծած է բիւրեղէ գաւաթներու գործածութիւնը (անոնք յայտնագործուած են Ապպաս իպն Ֆիննասի կատարած փորձարկութիւններէն ետք՝ բիւրեղ ապակիի ժայռերու բեկորներով):

16 ԳՈՐԳ

Միջնադարու իսլամները գորգերը կը նկատէին դրախտի մէկ մասը: Ասիկա կը պարտէին գորգ հիւսելու իրենց կատարելագործուած արհեստագիտութեան, իսլամական քիմիագիտութեան ընձեռած ներկելու նոր միջոցներուն, ինչպէս նաեւ՝ կրկնօրինակներու եւ բուսական զարդանմուշներու գերա-

Անկարգել

զանցապէս զարգացած զգացողութեան, որ հիմը կը կազմէր իսլամական ոչ ներկայացուցչական արուեստին: Ի տարբերութիւն՝ Եւրոպայի գետինները հողոտ էին մինչեւ արաբական կամ իսլամական գորգերու ներմուծումը: Անգլիոյ մէջ, ինչպէս կը գրէ Իրազմուս, «գետինները ծածկուած էին խոտով, որ երբեմն կը վերանորոգուէր, սակայն այնքա՛ն նախնական ձեւով, որ վարի խաւը կը մնար իր տեղը, երբեմն՝ մինչեւ 20 տարի: Անոր մէջ կը հաւաքուէր թուքը. փսխուքը, շուներուն եւ մարդոց արտածորումները, գետին թափած խմիչքը, ծուկի կտորները եւ այլ նողկալի բաներ, գորս յարմար չէ նշել»: Զարմանալի չէ, որ գորգերը անմիջապէս որդեգրուած են Եւրոպայի մէջ:

17 ՉԵՔ

Արդի ժամանակներու **չեքերը** կու գան արաբական **սաքէն**. գրաւոր երդում մը՝ ապրանքի մը գինը վճարելու յանձնումի պահուն, խուսափելու համար վտանգաւոր տարածքներու վրայով դրամ փոխադրելու պարտաւորութենէն: 9-րդ դարուն իսլամ առեւտրական մը կրնար Չինաստանի մէջ տրուած **չեք** մը գանձել Պաղտատի իր դրամատան մէջ:

18 ԵՐԿԻՐԸ ԿԼՈՐ Է

Բազմաթիւ իսլամ գիտնականներ 9-րդ դարուն արդէն համոզուած էին, թէ Երկիրը կլոր է: «Փաստը,- կ'ըսէր աստղագէտ Իպն Հազիմ,- այն է, թէ արեւը միշտ ուղղահայեաց է Երկիրի վրայ յատուկ կէտի մը դիմաց»: 500 տարի ետք միայն Կալիլէօ պիտի անդրադառնար նոյն բանին: Իսլամ աստղագէտներուն հաշուարկումները այնքան ճշգրիտ էին, որ 9-րդ դարուն անոնք արդէն գրաւի կու գային, թէ Երկիրի տրամագիծը 40.253.4 քմ. էր: Անոնք պարզապէս 200 քմ աւելի հաշուած էին: Գիտնական Իտրիսի 1139-ին Սիկիլիոյ Ռոճըր թագաւորին նուէր տարած է աշխարհը պատկերող երկրագունդ մը:

19 ՀՐԹԻՌ ԵՒ ՌՈՒՄԲ

Թէեւ չինացիները յայտնագործած են աղաքարէ (**սոլթփեթըր**) վառօդը եւ զայն օգտագործած են իրենց հրավառութիւններուն մէջ, սակայն արաբներն են, որոնք ի յայտ բերած են, թէ կարելի է զայն մաքրազտել կալիումի բորակատով (**փոթասիում նայթրէյթ**)՝ զինուրական մարզին մէջ օգտագործելու համար: Իսլամներուն հրձիգ սարքերը ահ ու սարսափի կը մատնէին խաչակիրները: 15-րդ դարուն անոնք արդէն յայտնագործած էին հրթիռ մը, զոր կը կոչէին «ինքզինք շարժող եւ այրող հաւկիթ մը», ինչպէս նաեւ՝ խորտընկէց մը. ինքզինք յառաջ մղող տանձաձեւ ռումբ մը, որուն առջեւ կար նետ մը, որ ռումբը կը տեղադրէր թշնամիին նաւուն վրայ եւ կը պայթեցներ զայն:

20 ՊԱՐՏԷԶՆԵՐ

Միջնադարեան Եւրոպան ունէր խոհանոց եւ բուսական պարտէզներ: Սակայն արաբներն էին, որոնք զարգացուցած են պարտէզի գաղափարը՝ իբրեւ գեղեցկութեան եւ խորհրդածումի վայր: Եւրոպայի մէջ թագաւորական առաջին պարտէզները բացուած են 11-րդ դարու Սպանիոյ մէջ: Իսլամական պարտէզներու մէջ ծնունդ առած ծաղիկներ են մեխակն ու կակաչը:

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻՒԼՈՅԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ

ՈՒՐԵՄՆ ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ...

Շարունակուած 4րդ էջէն

առաջընթաց քայլ կը լիներ բարիդրացիական յարաբերութիւններ հաստատելու ուղղութեամբ: Սահմանի բացումը օգտակար կը լիներ երկու կողմերի համար, յատկապէս առեւտրի բնագաւառում», ասւում էր Եւրոմիութեանը անդամակցութեան ճանապարհին Թուրքիայի առաջընթացի վերաբերեալ Եւրոյանձնաժողովի զեկոյցը:

2007թ. սեպտեմբերին Եւրոմիութեանը անդամակցութեան ճանապարհին Թուրքիայի առաջընթացի վերաբերեալ Եւրոխորհրդարանի նոր զեկոյցի նախագծում, կարեւորելով Թուրքիայի բարիդրացիական յարաբերութիւնները հարեւան երկրների հետ, վերահաստատում է «ակնկալիքը, որ Թուրքիան ձեռնպահ կը մնայ որեւէ տնտեսական շրջափակումից, սահմաններ փակելուց, հարեւան երկրների դէմ սպառնալիքներից կամ լարուածութիւն ստեղծող ռազմական գործողութիւններից»:

Նոյն տարուայ սեպտեմբերին Միացեալ Նահանգները Թուրքիային կոչ արեցին բացել Հայաստանի հետ սահմանը: Միացեալ Նահանգների արտաքին գործոց նախարարի տեղակալ Նիքոլաս Պըռնզը ասաց. «Մենք կոչ ենք անում Թուրքիային բնականոնացնել յարաբերութիւնները եւ բացել սահմանը Հայաստանի հետ»:

Մենք կարող ենք բերել հարիւրաւոր նման օրինակներ, երբ Եւրոմիութիւնը, միջազգային այլ կառոյցներ, Միացեալ Նահանգները, խոշոր այլ պետութիւններ յորդորել են վերջ տալ Հայաստանի շրջափակումը:

Էլ չենք խօսում Հայաստանի նախագահների եւ նախկին արտաքին գործերի նախարարների մասին, ովքեր միջազգային ամէն հարթակ օգտագործել են Թուրքիային յորդորելով բացել սահմանները:

Օգոստոսի 31-ին ստորագրուած փաստաթղթերի մեջ Հայաստանի համար ամենանընդունելի կէտերից մէկը հետեւեալն է. «Հայաստանը եւ Թուրքիան համաձայնւում են բացել համատեղ սահմանը»: Այս մի քանի բառով Թուրքիան կարողանում է միջազգային հանրութեանն ասել, որ ինքը երբեք չի փակել Հայաստանի հետ սահմանը, այլ սահմանը փակ է երկու կողմից:

Մօտաւորապէս նոյն էր ասում նաեւ Հայաստանի արտաքին գործերի փոխ նախարար Արման Կիրակոսեանը Հանրային հեռուստատեսութեան եթերից:

Յատուկ «Ազդակ»ի համար
Երեւան

«ՎԱՆԱՅ ՁԱՅՆ»

ՊԷՅՐՈՒԹ, ԼԵՌՆԱԼԻԲԱՆԱՆ ԵՒ ՊԵՔԱԱ՝ 94.7 FM
ԱԼԻՔԻ ՎՐԱՅ, ՀԻՒՍԻՍ՝ 95 FM ԱԼԻՔԻ ՎՐԱՅ
www.voiceofvan.net

ՔՆԱՀ Կ'ՐԱՏԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

***ԽՈՅ** (21 Մարտէն 20 Ապրիլ)*

Ձեր ուրախութիւնը կամ ձեր փափաքը պիտի բաժնէք այնպիսի անձերու հետ, որոնք ունին ձեր նկարագրին յարմարող բնաւորութիւն: Ուրեմն լաւ է օրը:

***ՑՈՒԼ** (21 Ապրիլէն 21 Մայիս)*

Ձեր ասպարէզին մէջ արագ կերպով բարձրացում պիտի ունենաք: Այս իրողութիւնը պիտի գոհացնէ ձեզ նիւթապէս եւ բարոյապէս: Օրը բարգաւած է:

***ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ** (22 Մայիսէն 21 Յունիս)*

Արտասովոր եւ ինքնատիպ հանդիպումներ պիտի ունենաք, պիտի մխրճուիք անծանօթ հարցերու մէջ, բայց պիտի կարենաք զանոնք լուծել եւ կարգադրել:

***ԽԵՑԳԵՏԻՆ** (22 Յունիսէն 23 Յուլիս)*

Միշտ ժպտուն էք եւ լաւատեսութեամբ լեցուն: Ձեր այս տրամադրութիւնը հաղորդական պիտի ըլլայ ձեր շրջապատին: Այս իրողութիւնը գնահատելի է:

***ԱՌԻՒԾ** (24 Յուլիսէն 23 Օգոստոս)*

Ամուսնացած զոյգեր կամ ընկեր-ընկերուհիներ առիթը պիտի ունենան երեւան բերելու իրենց միջեւ անծանօթ մնացած յատկանիշներ: Այս երեւոյթը ուրախութիւն եւ վստահութիւն պիտի ներշնչէ կողմերուն:

***ԿՈՅՍ** (24 Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր)*

Ձեզմէ կը խնդրուի տալ նոր որոշումներ, ձեռնարկել նոր աշխատանքի: Անկասկած կրնաք նման կեցուածքներ արտայայտել: Մի կասկածիք ձեր կարողութենէն:

***ԿՇԻՌ** (24 Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր)*

Հարկ է որ պահէք ձեր ֆիզիքական տեսքը, բարեձեւ եւ գեղեցիկ: Սակայն այս կը պահանջէ յարատեւ մարզանք եւ ֆիզիքական շարժում: Քալեցէք:

***ԿԱՐԻՃ** (24 Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր)*

Ձեր տան կահաւորման մասին կը մտածէք, պիտի կատարէք նոր յարդարանք տեղափոխելով քանի մը կահ կարասի: Այս գործը կատարելով պիտի ուրախանաք:

***ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ** (24 Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր)*

Պիտի կարենաք ձեր ընտանիքը միացնել շնորհիւ ձեր ունեցած միջնորդութեան: Դժուելի չէ, ոչ ալ օգտակար, որ ընտանիքի անդամներ վշտանան իրարմէ:

***ԱՅԾԵՂՋԻՒՐ** (22 Դեկտեմբերէն 20 Յունուար)*

Ձեր նիւթական վիճակը պիտի բարելաւուի: Այս իրողութիւնը ինքնավստահութիւն պիտի տայ ձեզի: Այսուհանդերձ, խնայասէր եղէք:

***ԾՈՎԱՆՈՑՇ** (21 Յունուարէն 19 Փետրուար)*

Ինչ որ էք, այնպէս մնացէք, որովհետեւ լաւ չէ, որ ձեր շուրջինները սխալ գաղափար մը ունենան ձեր մասին: Ձեր ներկայութիւնը կը փնտռուի ամէն տեղ:

***ՋՈՒԿ** (20 Փետրուարէն 20 Մարտ)*

Մի ձգէք, որ ուրիշներ ձեր ծանօթները մնան առանձնութեան մէջ: Ձեր բարեացակամութիւնը եւ հետաքրքրութիւնը ուրիշներու նկատմամբ պիտի գնահատուի եւ նոյն ատենն գոհունակութիւն պիտի ներշնչէ ձեզի:

1959 -2009 — 50 ՏԱՐԻ ԱՄՈՒԱՂ — 1 սեպտեմբեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՏԻԿԻՆ ՍՈՖԻԱ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ ՆՈՐ ՈՒ ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

250 ՀԱԶԱՐ ՏՈԼԱՐ՝ ՔԱԼԻՖՈՐՆԻՈՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

«Հայրենիք» 23 սեպտեմբեր.

Լոս Անճելըսէն մեծ ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, թէ ծանօթ բարերարուհի տիկին Սոֆիա Յակոբեան 250 հազար տոլարի նոր նուիրատուութիւն մը ըրած է Քալիֆորնիոյ Հայ կրթական հիմնարկութեան՝ Յունաստանի, Աթենքի հայաշատ մէկ արուարձանին՝ Տուրղութիի (Փիքս) մէջ ազգային վարժարան մը հիմնելու համար:

Այս վարժարանը պիտի կոչուի **«Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան ազգային վարժարան»**:

Վարժարանին տարածքը պատրաստ է արդէն եւ շուտով պիտի սկսի դպրոցին կառուցումը:

Այս առթիւ Կրթական հիմնարկութիւնը անգամ մը եւս իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ բարերարուհի տիկին Սոֆիա Յակոբեանի, որ կը մտածէ մեր ժողովուրդի եւ մասնաւորաբար մեր նոր սերունդի ազգային դաստիարակութեան մասին եւ առատաձեռնօրէն կը նուիրաբերէ: Տիկին Յակոբեան լաւագոյն ճամբան ընտրած է իր ողբացեալ ամուսնոյն եւ մեր թանագին ընկերոջ՝ Լեւոն Յակոբեանի յիշատակը պանծացնելու: Ան, Հայ օգնութեան միութեան, «Ասպարէզ»ի Կրթական հիմնարկութեան եւ այլոց առատաձեռն նուիրատուութիւններով, փայլուն դէմք մը դարձած է, արժանի՝ համազգային գնահատութեան:

Իր նոր նուիրատուութիւնը վկայութիւն մըն է, թէ գոհաբերութեան ոգիին հետ ունի նաեւ իմաստութիւն՝ իր ողջութեան նուիրատուութիւնները ընելու, իր աչքերով տեսնելու համար անոնց պտղաբերումը:

Իր նուիրատուութիւնը ըրած է Կրթական հիմնարկութեան միջոցով, որ լաւագոյն երաշխիքն է, թէ յունահայ գաղութը կրթական նոր հաստատութիւն մը պիտի ունենայ շուտով:

60 ՀԱԶԱՐ ՏՈԼԱՐ ԿԸ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԻ ՍԱՆ ՖՐԱՆՍԻՍՔՈՅԻ ՄԷՋ՝ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Հայրենիք» 23 սեպտեմբեր.

Սան Ֆրանսիսքոյէն մեզի կը հաղորդուի, թէ կիրակի, 20 սեպտեմբերին, երեկոյեան, փառաւոր հացկերոյթ-հաւաքոյթ մը կազմակերպուած է «Ռոստոմ» սրահին մէջ, եկեղեցւոյ շինութեան յանձնախումբին կողմէ:

Հացկերոյթ-երեկոյթին ներկայ եղած է հոծ բազմութիւն մը, որ խանդավառօրէն ծափահարած է սրբազան հօր եւ Ճորճ Մարտիկեանի ոգեւորիչ ճառերը:

Ներկայ ժողովուրդը խանդավառութեամբ ընդառաջ երթալով եղած կոչերուն՝ նուիրած է աւելի քան 60 հազար տոլարի գումար մը, եկեղեցւոյ շինութեան համար:

Այս արդիւնքը մեծ ուրախութիւն պատճառած է Սան Ֆրանսիսքոյի հայութեան:

Այս առիթով, Սան Ֆրանսիսքոյի քաղաքապետը՝ Ճորճ Քրիստոֆըր բարիգալստեան եւ յաջողութեան հեռագիր մը ուղղած է Բարոյեան սրբազանին:

Շնորհաւորական հեռագիրներ տուած են նաեւ առաջնորդական տեղապահ Հրանդ Խաչատուրեան եւ Ազգային կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Եղիշէ Մելիքեան:

ՀԱԼԷՊԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՆՈՐ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ

Յովհաննէս ԻԳ. սրբազան քահանայապետը հաճեցաւ հաստատել ընտրութիւնը Գէորգ Լայէք վարդապետին՝ Բերիոյ հայ Կաթողիկէ արքեպիսկոպոսական Աթոռին:

Ընտրութիւնը տեղի ունեցաւ 13 օգոստոս 1959, հայ կաթողիկէ նուիրապետութեան եպիսկոպոսներուն կողմէ:

Նոր արքեպիսկոպոսը կը յաջորդէ Ալ. արք. Պաթանեանի, որ անուանուած է, սրբազան քահանայապետին կողմէ, օգնական կարտինալ Գրիգոր Պետրոս ԺԵ. Աղաճանեան կաթողիկոս-պատրիարքին Տանն Կիլիկիոյ եւ տեղապահ հայ կաթողիկէ պատրիարքութեան:

ԴԻՒԱՆ Հ. Կ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

«Արեւելք»ի մէջ հրատարակուած կոչէ մը կը տեղեկանանք, թէ Բերիոյ թեմի Ազգային գաւառական ժողովի 7 աշխարհական երեսփոխաններու լրացուցիչ ընտրութիւնները տեղի ունեցած են երէկ՝ կիրակի, 27 սեպտեմբերին:

Ընտրութեանց արդիւնքը յայտնի կ'ըլլայ վաղը:

ՍՈՒԷՏԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ (ՃԵՊԵԼ ՏՐՈՒԶ)

Սուէտահայ (Ճեպել Տրուզ) երբեմնի գաղութը, որ մեծ թիւ կը կազմէր ներգաղթէն առաջ, այսօր կը հաշուէ ութ ընտանիք: Դամասկոսի թեմին կողմէ անտեսուած այս շրջանը այցելած է, վերջերս, Լիբանանի թեմի առաջնորդ փոխանորդին կողմէ ղրկուած Վահան քհնյ. Ղազարեան, որ մեծ ոգեւորութիւն ստեղծած է:

ՀՕՄ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ

Հայ օգնութեան միութեան Կեդրոնական վարչութիւնը ցաւակցական հետեւեալ գիրը կ'ուղղէ, մեր միջոցով, ԼՕՒ-ի վաստակաւոր ընկերուհիներէն Ն. Լիմոնճեանի ցաւալի մահուան առթիւ:

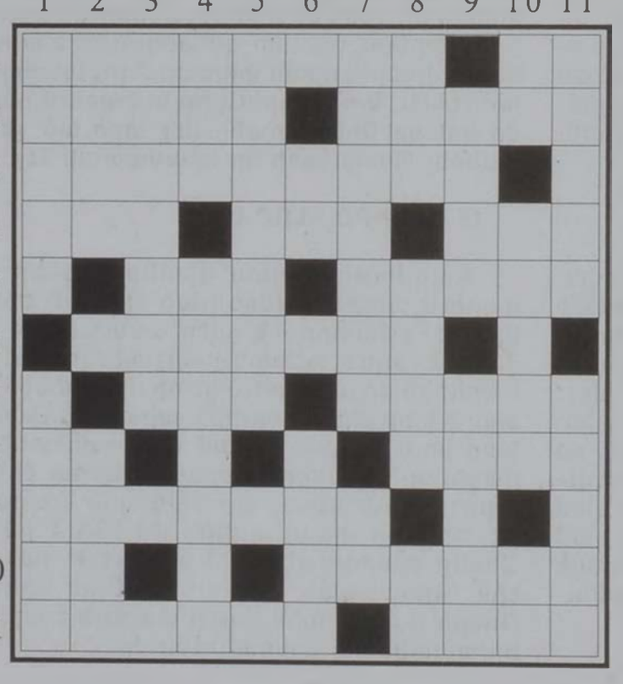
«Ն. Լիմոնճեանի մահուան լուրը մեզի խոր վիշտ պատճառեց: Օգնութեան խաչի Լիբանանի Շրջանային վարչութեան եւ Լիբանանի օգնութեան խաչի բոլոր անդամուհիներուն հետ կը սգանք իր կարուստը ու կը յայտնենք մեր խոր ցաւակցութիւնները՝ յուսալով, որ իր անձնուէր ոգին կը մնայ ընդմիշտ, իբրեւ ներշնչող օրինակ»:

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Պոսթըն

ԺԱՄԱՆՑ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 7286

ՍՈՒԴՈՔՈՒ

	7	5						
		4			8	1		
1					7		5	3
	3				4	2		1
			2		5			
2		8	1				3	
6	9		7					8
		1	4			3		
						9	6	

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Արագաշարժ - Իրերայաջորդ տառեր:
2. Արական անուն - Բարի պառաւ:
3. Շագանակի ծառ:
4. Պատշաճ - Կլոր բուրգ - Ստաշխ:
5. Նախանձի՛ր - Արական օտար անուն:
6. 451 թ. ճակատամարտին տեղանունը:
7. Աղաղակէ՛ - Ս. գրային մարգարէ:
8. Անձնական դերանուն - Քուն:
9. Օդին մէջ սառած անձերեւ:
10. Երկբարբառ մը - Գիրք:
11. Պարսիկ կուսակալ - Ճար, միջոց:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

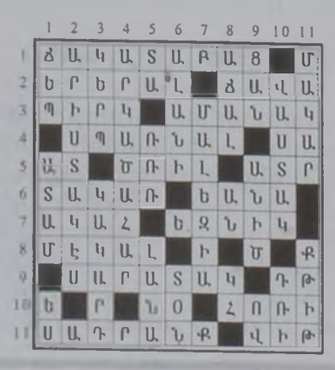
1. Դէմքի մասերէն - Քահանայի ուսանոց:
2. Հեծանոց - «Ակնոցաւոր» օձ:
3. Խարտեաշ անգղ:
4. Համեմատ - Քրիստոնեայ կինուոր:
5. Ամերիկեան համանուն գետ եւ ջրվէժ:
6. Ածականակերտ մասնիկ (հակ.) - Կաթիլ:
7. Համայն - Ռուսերէն՝ այո՛:
8. Ման - Խադ - Պատարագէն մաս մը:
9. Յարատեւ - Կոած:
10. Այբուբենէն - Առոգանութեան նշաններէն - Կրկնուած ձայնաւորներ:
11. Պատկերէ՛ - Կոկորդիլոս:

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գնացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշուող 9 բաժիններէ (3x3): Բացառումի սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը զետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսիներուն իւրաքանչիւր բաժին ունենայ 1էն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն *մէկ անգամ* գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ *ոչ մէկ պարագայի* արտօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ զետեղուած են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՑԻ ԽԱՉԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 7285

ՍՈՒԴՈՔՈՒ

7	3	9	5	8	4	2	6	1
1	5	2	7	3	6	4	9	8
6	8	4	2	9	1	3	7	5
4	2	1	3	7	5	6	8	9
8	7	6	9	4	2	1	5	3
3	9	5	1	6	8	7	2	4
5	6	7	4	1	9	8	3	2
2	4	3	8	5	7	9	1	6
9	1	8	6	2	3	5	4	7

ՕԴԵՐԵՒՈՅԹ — ԵԿՈՒՇԱԲԹԻ, 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2009 - *ՊԷՅՐՈՒԹ*

կ.ա. 6:00	կ.ա. 9:00	կ.ե. 12:00	կ.ե. 3:00	կ.ե. 6:00	կ.ե. 9:00
25°C	30°C	32°C	33°C	30°C	27°C

ԱՐԵՒՈՏ
ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆ
ՑԵՐԵԿ՝ 33°C
ԽՈՆԱՒՈՒԹԻՒՆ՝ 47%
ԳԻՇԵՐ՝ 25°C
53%

ՖՐԱՆՍԱԽՕՍ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ 6-ՐԴ ԽԱՂԵՐԸ ՍԿՍԱՆ

Երէկ երեկոյեան ժամը 6:00-ին, Քամիլ Շամունի անուան մարզադաշտին մէջ բացումը կատարուեցաւ ֆրանսախօս երկիրներու 6-րդ խաղերուն:

Բացման արարողութեան ներկայ գտնուեցան հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման, խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի, ընթացաւարտ վարչապետ Ֆուատ Սինիորա, նշանակուած վարչապետ Սաատ Հարիրի, ինչպէս նաեւ Մոնաքոյի իշխան Ալպերթ Բ., Ֆրանսայի վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիյոն, Ֆրանսախօս երկիրներու կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղար Ապտօ Տիուֆ եւ տարբեր երկիրներէ 40 նախարարներ, քաղաքական անձնաւորութիւններ, գիւղուորականներ, կրթական գործիչներ եւ լրագրողներ:

Բացման հանդիսութիւնը սկսաւ մասնակցող երկիրներու պատուիրակութիւններուն տողանցքով, ապա խօսք առին Ապտօ Տիուֆն ու նախագահ Սլէյմանը:

Սլէյման իր խօսքին մէջ ըսաւ, թէ այս հանդիսութիւնը կը փաստէ, որ Պէյրութը երկխօսութեան այն օրրանն է, որ կը միացնէ Արեւելքն ու Արեւմուտքը: Նախագահը ողջունեց ներկաները Մայրիներու երկրին մէջ, որ այս խաղերուն ճամբով կը փաստէ իր ներկայութիւնը արաբական մակարդակի վրայ, ինչպէս նաեւ իբրեւ ժողովրդավար երկիր, որ կը միացնէ իր բոլոր քաղաքացիները սահմանադրութեան յարկին տակ:

Սլէյման Լիբանանի հանրապետութեան անունով բացումը կատարեց ֆրանսախօս երկիրներու 6-րդ խաղերուն:

Նախագահին խօսքէն ետք տեղի ունեցաւ գեղարուեստական յայտագիր:

Նշենք, որ ֆրանսախօս երկիրներու 6-րդ խաղերուն կը մասնակցին ֆրանսախօս երկիրներու կազմակերպութեան անդամ 70 երկիրներէն 44-ը:

Խաղերը կ'ընդգրկեն 6 տարբեր մարզաճեւեր աթլեթիզմ, պասքեթ, կոփամարտ, ֆութպոլ, ճիւտօ եւ վոլիպոլ:

Ֆրանսախօս երկիրներու մարզախաղերուն իր մասնակցութիւնը կը բերէ նաեւ Հայաստան 17 մարզիկներով աթլեթիզմի (3), կոփամարտի (5), ճիւտոյի (6) եւ փինկ-փոնկի (3) մարզաճեւերուն մէջ:

Միւս կողմէ, անցեալ շաբաթ օր, Պէյրութի եւ Սայտայի քաղաքապետարաններու դաշտերուն վրայ արդէն սկսան ֆութպոլի մրցումները, որոնց ընթացքին արձանագրուեցան հետեւեալ արդիւնքները.

Ա. խմբակ՝ Լիբանան - Քոնկօ 1-2
Բ. խմբակ՝ Քանատա - Ռուանտա 2-3
Գ. խմբակ՝ Մարոք - Սենեկալ 1-0

Ստորեւ կու տանք այսօրուան յայտագիրը.

●ՖՈՒԹՊՈԼ

- ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԴԱՇՏ

Փղոսկրեայ Ափունք - Քամերուն	15:00
Մարոք - Քոնկօ	18:00
Եգիպտոս - Մալի	21:00

- ՍԱՅՏԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԴԱՇՏ

Լիբանան - Պուրքինա Ֆասօ	15:00
Ֆրանսա - Քանատա	18:00
Սենեկալ - Ռուանտա	21:00

●ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿ

- «ԱՂԲԱԼԵԱՆ-ՀՄԸՄ» ՄԱՐԶԱՄԱՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ

Կէսօրէ առաջ՝	ժամը 9:00-էն 12:00
Կէսօրէ ետք՝	ժամը 15:00-էն 19:00

●ՊԱՍՔԷԹ

- ՌԻԱՏԻ ԴԱՇՏ

Մալի - Քեպեք	10:00
Կիպրոս - Թունուզ	12:00
Փղոսկրեայ Ափունք - Ֆրանսա	14:00
Լիբանան - Քամերուն	16:00
Սենեկալ - Պելճիքա	18:00
Մոզամպիք - Ռումանիա	20:00

●ՎՈԼԻՊՈԼ

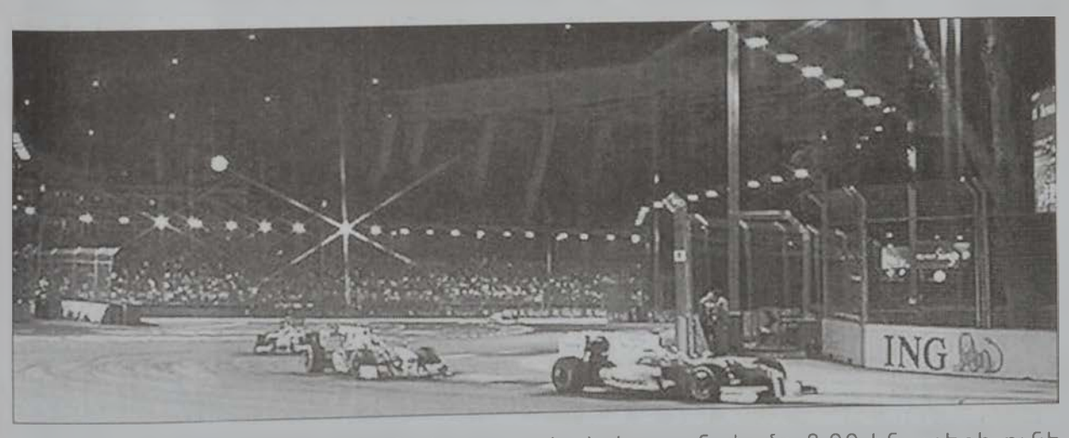
Ըտտէ Սենտզ	ժամը 9:00-էն 18:00

●ՃԻՒՏՕ

Միշել Մըրրի անուան մարզադաշտ	ժամը 10:00-էն 20:00

ՖՈՐՄԻՒԼԱ-1

ՀԵՄԻԼԹԸՆ ՇԱՀԵՑԱՒ ՍԻՆԿԱՓՈՒՐԻ ԿՐԱՆ ՓՐԻՆ

Երէկ, Սինկափուրի ժամանակացոյցով գիշերուան ժամը 8:00-ին, տեղի ունեցաւ Ֆորմիւլա-1-ի աշխարհի ախոյեանութեան 14-րդ կրան փրին:

Մաք Լարեն - Մերսետեսի անգլիացի վարորդ Լուիս Հեմիլթըն արձանագրելով 1 ժամ 56 վայրկեան եւ 6 երկվայրկեան արդիւնք մը, հանդիսացաւ առաջին: 2-րդ դիրքը գրաւեց Թոյոթայի գերմանացի վարորդ Թիմօ Կլոք 9" ուշացումով, իսկ 3-րդ դիրքը Ռընոյի սպանացի վարորդ Ֆերնանտօ Ալոնզօ 16" ուշացումով:

Վարորդներու ընդհանուր դասաւորման մէջ, ժենսըն Պաթըն (Պրաուն) տակաւին կը գրաւէ պարագլուխի դիրքը 84 կէտով: Անոր ետին կը գտնուի Պրաունի միւս վարորդը Ռուբենս Պարիքելլօ 69 կէտով: Իսկ 3-րդ դիրքը կը գրաւէ Սեպասթիան Վեթել 59 կէտով:

Տարեշրջանի աւարտին մնացած է 3 կրան փրի: 15-րդ կրան փրին տեղի պիտի ունենայ Ճափոնի մէջ, յառաջիկայ կիրակի, 4 հոկտեմբեր 2009-ին:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Էլի Տէվէլեանի մահուան առիթով ԼՕՄ-ի Շրջանային վարչութեան կատարուած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Տիկին Զեփիւռ Զգուշեան 50.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Աւետիս Կիտցինեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Գրիգոր Աւագեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Ճորճ Թիթիզեան 30.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Թոնի Օպէյտ 20$, օրդ. Լին Սարուֆիմ 30.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Շաքէր եւ Ռայան Խուրի 20$, տէր եւ տիկին Հայրենիք Թովմասեան 40.000 լ. ո., տիկին Էլօ Կիտցինեան եւ զաւակունք 50$, տէր եւ տիկին Վիգէն Աւագեան 100.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Խաչիկ եւ Սոնիկ Գրիգորեան 30.000 լ. ո., օրդ. Ժանէթ Կիտցինեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Վարդան Քիլիսեան 20.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Սարգիս Կերեքմէզեան 50.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Վրէժ Ճինպաշեան 50.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Միքայէլ Կերեքմէզեան 50.000 լ. ո., տէր եւ տիկին Գրիգոր եւ Հուրի Միքայէլեան 20.000 լ. ո.:

www.hamazkayin.com

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹՊՈԼ

ՇԱԲԱԹԱՎԵՐՋԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Շաբաթավերջին տեղի ունեցան Եւրոպայի ֆութպոլի ախոյեանութեան մրցումները, որոնք կը կրեն հետեւեալ պատկերը.

●ԱՆԳԼԻԱ

Փորթցմաուք - Էվըրթըն	0-1
Պիրմինկհեմ - Պոլթըն	1-2
Պլեքպըրն - Ասթոն Վիլա	2-1
Լիվըրփուլ - Հալ Սիթի	6-1
Սթոք Սիթի - Մանչեսթըր Եունայթըտ	0-2
Թոթենհամ - Պրոմլի	5-0
Ուիկըն - Չելսի	3-1
Ֆուլհեմ - Արսենալ	0-1
Սանտըրլենտ - Վոլվտ	5-2
Մանչեսթըր Սիթի - Ուեսթ Համ	(այսօր)

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1.- Մանչեսթըր Եունայթըտ	18
2.- Չելսի	18
3.- Լիվըրփուլ	15

●ԻՏԱԼԻԱ

Սամտորիա - Ինթեր Միլան	1-0
Լիվորնօ - Ֆիորենթինա	0-1
Քաթանիա - Ա. Էս. Ռոմա	1-1
Քիեւօ - Աթալանթա	1-1
Եուվենթուս - Պոլոնիա	1-1
Լացիո Ռոմա - Փալերմօ	1-1
Նափոլի - Սիենա	2-1
Փարմա - Քալիարի	0-2
Ուտինեզէ - Ճենովա	2-0
Ա. Սէ. Միլան - Պարի	0-0

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1.- Սամտորիա	15
2.- Եուվենթուս	14
3.- Ինթեր Միլան	13

●ՍՊԱՆԻԱ

Աթլեթիքօ Պիլպաօ - Սեւիլլա	0-4
Ռէալ Մատրիտ - Թեներիֆէ	3-0
Մալակա - Պարսելոնա	0-2
Վալենսիա - Աթլեթիքօ Մատրիտ	2-2
Ալմերիա - Ռասինկ Սանթանտեր	2-2
Էսփանիոլ - Էքսերես	0-0
Մայորքա - Ռէալ Վայատոլիտ	3-0
Օսասունա - Սփորթինկ Խիխոն	1-0
Ռէալ Սարակոսա - Կեթաֆէ	3-0
Տեփորթիւօ Քորունա - Վիլարէալ	1-0

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1.- Ռէալ Մատրիտ	15
2.- Պարսելոնա	15
3.- Սեւիլլա	12

●ՖՐԱՆՍԱ

Օքսեռ - Կրենոպլը	2-0
Լորիան - Փարիզ Սեն Ժերմեն	1-1
Մոնաքօ - Սենթ Էթիեն	1-2
Մոնփելիէ - Պուլոնիը	1-0
Նանսի - Սոշօ	2-1
Վալանսիեն - Մարսէյ	3-2
Լիոն - Թուլուզ	2-1
Լը Մանս - Լանս	3-0
Լիլ- Նիս	1-1
Պորտօ - Ռեննը	1-0

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1.- Պորտօ	19
2.- Լիոն	17
3.- Մարսէյ	14

●ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Քէօլն - Պայէր Լեւերքուզըն	0-1
Նիւրեմպերկ - Պոխում	0-1
Պորուսիա Տորթմունտ - Շալքէ	0-1
Այնթրախթ Ֆրանքֆորթ - Շթութկարթ	0-3
Վերտըր Պրեմըն - Մայնց-05	3-0
Վոլֆսպուրկ - Հանովըր-96	4-2
Համպուրկ - Պայէրն Միւնիխ	1-0
Ֆրայպուրկ - Պորուսիա Մէօնշընկլատպախ	3-0
Հոֆընհայմ - Հերթա Պերլին	5-1

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1.- Պայէր Լեւերքուզըն	17
2.- Համպուրկ	4
3.- Շալքէ	13

ԲԱԽՏԱԻՈՐՈՒԱԾ

Տէր եւ տիկին Վարդիվառ եւ Սիւզի Գասապեաններ բախտաւորուած են երկրորդ մանչ զաւակով մը՝

ԱՒՕ

Հինգշաբթի, 24 սեպտեմբեր 2009 Պէյրութ, Լիբանան

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

ԼՕՄ-Ի «ԱՐՑԱԽ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 2009

ՀՄԸՄ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ՀՄԸՄ Պէյրութի մասնաճիւղի անդամական ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի, 1 հոկտեմբեր 2009-ին, երեկոյեան ժամը 7:30-ին, ՀՄԸՄ-ի Պէյրութի մասնաճիւղի ակումբին մէջ, Զոքաք էլ Պլաթ:

ԾԱՆՕԹ.- Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի կազմուի երեկոյեան ժամը 8:00-ին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵՐԹՄԵՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

2009-2010 տարեշրջանի արձանագրութիւնները կը շարունակուին ամէն օր, երկուշաբթի, 14 սեպտեմբերէն սկսեալ, առաւօտեան ժամը 9:00-էն 12:00:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել տնօրէնութեան գրասենեակը եւ կամ հեռաձայնել 01-442278 թիւին:

Եթէ Տէրը կամի, վերամուտը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի, 1 հոկտեմբեր 2009-ին:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

AZTAG MEDIA
www.aztagmedia.com

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ

«ԱԶԴԱԿ»Ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն.-
(01)258526, (01)260115 եւ (01)241274:

«ՀԱՅԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԽՕՍՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՊԻՏԻ ՁՂՁԱՆ»

Կ'ԸՍԷ ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԲԵՐԸ

Ազրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարութեան բանբեր էլտար Սապիրօղլու մեկնաբանելով Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեանի այն խօսքը, թէ «հայկական բանակը անհրաժեշտութեան պարագային կրնայ վերջ դնել պատերազմի մասին Ազրպէյճանի երազներուն», յայտնած է, որ «հայկական բանակը տկար է: Ոչ միայն մենք, այլեւ բոլոր միջազգային կազմակերպութիւնները ասկէ տեղեակ են»:

Սապիրօղլու ըսած է, թէ «Հայաստան վերջերս Ազրպէյճանի դէմ զաւեշտական սպառնալիքներ կատարեց: Ասիկա առաջին անգամը չէ, որ Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարը այսպիսի յայտարարութիւններ կը կատարէ»:

Ան նշած է, որ «Հայաստան առանձինը ոչինչ կը ներկայացնէ: Բոլորը գիտեն, թէ Հայաստան որուն կ'ապաւինի: Ուստի, հարկ չկայ Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարին կողմէ կատարուած այսպիսի յայտարարութիւններու հաւատալու եւ անոնց ուշադրութիւն դարձնելու»:

«Հայկական ղեկավարութիւնը միայն օտար զօրակցութեան ապաւինելով կրնայ այսպիսի զաւեշտական յայտարարութիւններ կատարել: Եթէ անոնց թիկունք կանգնող երկիրը մէկդի կենայ, հայերը իրենց արտասանած խօսքերուն համար պիտի զղջան: Սակայն եթէ հարկ ըլլայ, Ազրպէյճան կրնայ պատշաճ պատասխան տալ Հայաստանի կողմէ ուղղուած այսպիսի սպառնալիքի մը», ըսած է Ազրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարութեան բանբերը:

«Մենք շարունակ յայտարարած ենք, որ կ'ողջունենք Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի խաղաղ բանակցութիւններու միջոցով լուծումը, եւ Հայաստանի կողմէ այսպիսի յայտարարութիւններ բանակցութեան գործընթացը միայն կը բարդացնեն», ըսած է ան:

«Ազրպէյճան Հայաստանի կողմէ իր հողամասերուն բռնագրաւման մինչեւ վերջ չի կրնայ հանդուրժել: Եթէ հարկ ըլլայ, ազրպէյճանական բանակը կրնայ բռնագրաւուած հողամասերուն վերահիրանալ: Ազրպէյճանական բանակը բաւական հզօր է ի տարբերութիւն հայկական բանակին, որուն զինուորները անօթութեան եւ անտանելի պայմաններու պատճառով սահմանը կտրելով Ազրպէյճան կ'անցնին: Ուստի երկիր մը, որուն բանակը այսքան վատ վիճակի մէջ է, ի՛նչ սպառնալիքի մասին կրնայ խօսիլ: Օհանեան ի՛նչ բանի կը վստահի», աւելցուցած է Սապիրօղլու:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ՅՈՅՍ ՈՒՆԻՆ, ՈՐ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՏԱԳՆԱՊԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻՆ ՄԷՋ ՅԱՌԱՋԸՆԹԱՑ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԻ

ԻՍՌԻԱ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարի քաղաքական հարցերով տեղակալ Ուիլիըմ Պըռնզ ճորճթաուն համալսարանի մէջ ճառ մը արտասանած ընթացքին յայտարարած է. «Մենք յոյսով ենք, թէ վերջին յառաջընթացը, որ Սերժ Սարգեանի եւ Իլհամ Ալիեւի միջեւ արձանագրուած էր, յառաջիկայ հանդիպումին ընթացքին զգալի արդիւնքներ կը բերէ: Տագնապի լուծման ծրագիրը արդէն պարզ է, սակայն ինչպէս միշտ սատանան մանրամասնութիւններուն մէջ է, եւ որպէսզի երկու կողմերն ալ գոհ ըլլան, հարկ է շարունակել քննարկումները»:

Ան վստահութիւն յայտնած է, որ Երեւանն ու Պաքուն քաղաքական կամք կը դրսեւորեն եւ կը հասնին տագնապի լուծման: «Մենք կը գործադրենք անհրաժեշտ ջանքերը այդ նպատակին հասնելու համար», ըսած է ան:

Իր ելոյթի ընթացքին Պըռնզ նաեւ անդրադարձած է Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու կարգաւորման հարցին: «Երեւանի եւ Անգարայի կողմէ ձեռնարկուած քայլերը շատ յուսադրող են: Հակառակ անոր, որ այս գործընթացը կապուած չէ արցախեան տագնապին հետ, սակայն անիկա չափազանց կարեւոր է լուծելու համար այն խնդիրները, որոնք Հարաւային Կովկասի մէջ բաժանարար գիծեր կը ստեղծեն եւ կը սահմանափակեն շրջանի զարգացման կարելիութիւնները»:

HIFOOD
Tel. 04-540973
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Սուպէօրեկ
+ աղցան
+ անուշեղէն
Սակ՝ 10,000 լ.ո.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Կոշիկի վաճառատուն մը կարիքը ունի վաճառող պաշտօնեայ օրիորդի մը, ժամը 1:00-էն մինչեւ ժամը 7:30: Հեռ. 03-681228

La Solderie DE LUNETTES
La première au Liban
Autoroute Jdeideh
Près Boghos Optic
Tél. (01) 870016

BOGHOS OPTIC
Autoroute Jdeideh
Tel.: 01-870016 03-194688

ԱՄԼԱՆՈՎ. «ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԹՈՒՐՔԻԱ ՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԻՆ ՇՈՒՐՋ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ՊԻՏԻ ՉԿԱՏԱՐԵՆ»

ԱՓԱ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Ազրպէյճանի նախագահութեան քաղաքական վերլուծութեան եւ տեղեկահաւաքի բաժանմունքի ղեկավար էլնուր Ասլանով կը յայտնէ, թէ Ազրպէյճանի իշխանութիւններն ու քաղաքական կուսակցութիւնները Հայաստան-Թուրքիա սահմանի բացումին շուրջ քննարկումներ պիտի չկատարեն: Ան կ'ըսէ, թէ հարցը կրնայ քննարկուիլ, երբ այդ ուղղութեամբ կարեւոր քայլեր առնուին:

Ասլանով կը նշէ, որ Ազրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը սահմաններու վերաբացման հարցով իր կեցուածքը յայտնած է:

«Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ էրտողան քանի մը օր առաջ յայտնեց, թէ Թուրքիա-Հայաստան սահմանը չի կրնար բացուիլ, նախքան Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծումը: Անոր վերաբերեալ թէ Հայաստանի եւ թէ Թուրքիոյ մէջ քննարկումներ կը կատարուին: Ուստի, աճապարելու հարկ չկայ: Պէտք է գործընթացին սպասենք», նշեց ան:

ՔԼԻՆԹՐԸՆ. «ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

«Անատոլու» լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ շուրջ 15 վայրկեան տեւած առանձնազրոյցի մը ընթացքին Օպամա դրական գնահատած է Հայաստան-Թուրքիա մերձեցումը եւ նշած, որ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւններու զարգացումը մեծ նշանակութիւն ունի ամբողջ շրջանին համար:

Ան նաեւ ըսած է, որ կը գիտակցի ղարաբաղեան տագնապի լուծման կարեւորութեան, որուն ի պատասխան Թուրքիոյ վարչապետը յայտարարած է, որ Եւրոպական Միութիւնը միակ միջազգային կազմակերպութիւնն է, որ դիտորդական առաքելութիւն ունի Վրաստանի մէջ իր ներդրումը ունենալով ամբողջ շրջանին մէջ կայունութեան եւ խաղաղութեան գործին մէջ: Այսուհանդերձ, մենք պէտք է իրատես ըլլանք ոչ Վրաստանի մէջ, ոչ ալ Լեռնային Ղարաբաղի մէջ քաղաքական արագ լուծում կայ: Այդ պատճառով ալ շրջանին մէջ Եւրոպայի մասնակցութեան կարիքը կայ: Եւրոպան պէտք չէ երես դարձնէ իր դրացիներէն», ըսած է ան:

«ՈՂ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ, ՈՂ ԱԼ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

Մեհմեթ Շանտըր մասնակցած է Մերսին քաղաքին մէջ կազմակերպուած ձեռնարկի մը, որուն ընթացքին դարձեալ քննադատած է թրքական իշխանութիւններու յայտարարած «ժողովրդավարական նախաձեռնութիւն»ը ներառեալ քրտական հարցի լուծման նախաձեռնութիւնը:

Ըստ անոր, իշխանութիւններու նախաձեռնութիւնը ՔԱԿ-ի նախաձեռնութիւնն է, եւ ՔԱԿ-ը չկարենալով զէնքով լուծել խնդիրը սկսած է քաղաքականութեամբ լուծել:

Մեհմեթ Շանտըր նաեւ ըսած է, որ այս նախաձեռնութեամբ Միացեալ Նահանգները կ'ուզեն Թուրքիոյ մէջ Հայաստան եւ-Քիւրտիստան ստեղծել:

Նշենք, որ Ազգայնական շարժում կուսակցութեան ղեկավար Տեւլեթ Պահչելի նախապէս յայտարարած էր, որ Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ էրտողան երկրին մէջ ժողովրդավարացման նախաձեռնութեամբ կ'ուզէ Թուրքիան մասնատել:

«ՌԱՅ». ՖԱԹԽ ԻՍԼԱՄ . . .»

Շարունակուած 5րդ էջէն

Քամուի մասին փոխանցուած տեղեկութիւնները կը շեշտեն, թէ ան կը գործէ իբրեւ սպայ մը Ժունտ շամի եւ Ֆաթհ իսլամի միջեւ, ինչպէս նաեւ կը փորձէ տարբեր գաղթայականներու միջեւ շարժիլ՝ ահաբեկչական բջիջներ կազմակերպելու համար:

«Ռայ»ի հասած տեղեկութիւնները կ'ըսեն, թէ Քամու պաղեստինեան Ֆաթհի անդամ դարձած է եւ ապա միացած Էսպաթ անսար խմբաւորումին, որմէ ետք ան անդամակցած է Ժունտ Շամ եւ Ֆաթհ իսլամ կազմակերպութիւններուն: Կան նաեւ յստակ տեղեկութիւններ, որոնց համաձայն, քամու ուղղակի կապի մէջ է Ֆաթհ իսլամի նոր ղեկավար Ապտել Ռահման Աուատի հետ, որ կը գտնուի Այն Հելուէ գաղթակայանին մէջ, եւ՝ Ժունտ շամի ղեկավար Կանտի Սահմարանիի հետ:

Քամուի մասին շրջան ընող տեղեկութիւնները կը նշեն, որ ան կը բնակի Այն Հելուէի Թահթանի փողոցին վրայ, ուր ան սուրճ կը ծախէ եւ մոթորսիքլեթներ վարձու կու տայ:

Պաղեստինեան եւ լիբանանեան ապահովական աղբիւրներ նկատել տուին, որ իրենց կարծիքով, ահաբեկչական կազմակերպութիւնները կը փորձեն գտնել այնպիսի գաղթակայաններ, որոնց մուտքը համեմատաբար աւելի դիւրին է, եւ՝ հաստատուիլ ու գործել այդ գաղթակայաններուն մէջ: Պաղեստինեան այս գաղթակայաններէն ամէնէն աւելի փնտռուածն են Սուրի Պաս գաղթակայանը եւ Պաալպեքի մօտակայքը գտնուող Ժալիլ գաղթակայանը:

«ԱՆՀՈԳԻ ԵՒ ԻՐԱՆ ՉԵՆ ԱՐԳԵԼԱԿԵՐ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

Նախագահ Սլէյման շեշտեց, որ Իսրայէլ պիտի չհամարձակի Լիբանանի դէմ պատերազմ մը շղթայազերծել:

Լիբանանի կառավարութեան կազմութեան գործընթացին ծիրին մէջ նախագահ Սլէյման շեշտեց, որ կառավարութեան կազմութեան յանձնառութիւնը ստանձնած վարչապետ Սաատ Հարիրի չէր փափաքեր, որ ինք ստորագրէ անոր կազմած կառավարութեան նախագիծը, որովհետեւ վարչապետը իր կարգին յանձնառու է ազգային միասնականութեան կառավարութեան կազմութեան:

Նախագահ Սլէյման ըսաւ, թէ երեստխոնական ընտրութիւններուն ձախողած թեկնածուները նախարար չընձանակելու երեւոյթը սահմանադրութեան մաս չի կազմեր աւելցնելով, որ հարկ է կառչած մնալ Լիբանանի գերագոյն շահերուն իրականացման:

Միւս կողմէ նախագահ Սլէյման շաբաթ օր վերադարձաւ Պէյրութ:

Նախքան իր վերադարձը, Նիւ Եորքի մէջ նախագահ Սլէյման հանդիպում մը ունեցաւ Վատիկանի արտաքին գործոց նախարարին հետ: Քննարկուեցան Լիբանանի եւ Վատիկանի միջեւ գոյութիւն ունեցող երկկողմանի պատմական յարաբերութիւնները:

Նախագահ Սլէյման հանդիպումներ ունեցաւ նաեւ Ուաշինկթընի մէջ Լիբանանի դեսպան Անթուան Շտիտի, դեսպանատան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններուն եւ ՄԱԿ-ի մէջ Լիբանանի դեսպան Նաուաֆ Սալամի հետ:

Հանդիպումներուն ընթացքին նախագահ Սլէյման շեշտեց, որ հարկ է հիմնական որոշ թղթածրարներու նկատմամբ Լիբանանի պաշտօնական կեցուածքները շեշտել Ուաշինկթընի եւ ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարութեան մօտ:

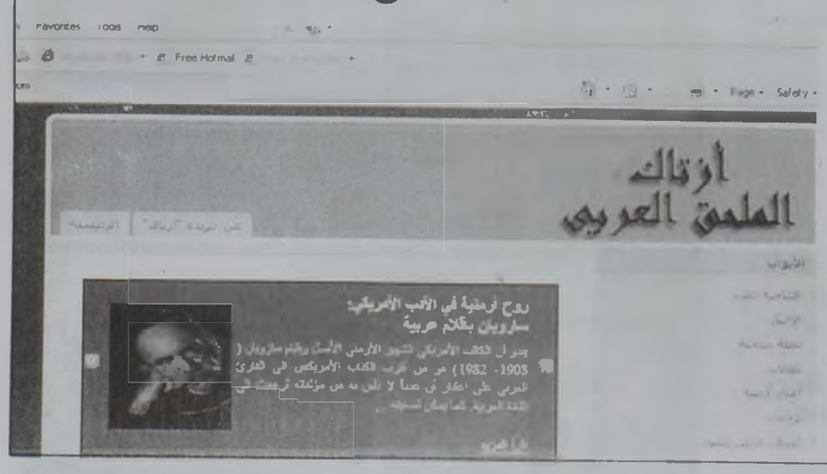
ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒՆԵՑԱՒ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

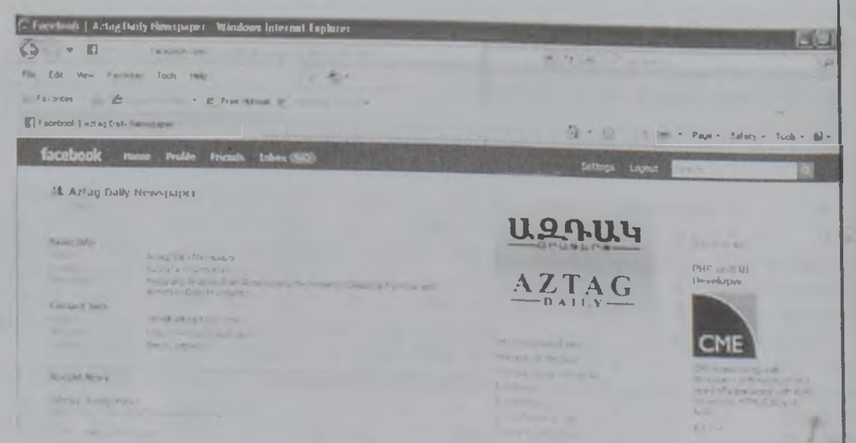
Շուրջ երկու ժամ տեւած հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան դարաբաղեան տագնապի լուծման ուղղուած բանակցութիւններուն առնչուող հարցեր:

Անդրադարձ կատարուեցաւ համաձախագահներու շրջան այցելութեան կարելիութեան Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի նախագահներ Սերժ Սարգսեանի եւ Իլհամ Ալիեւի յաջորդ հանդիպման կազմակերպման նպատակով:

www.aztagarabic.com

Aztag Blog
News & Analysis from Armenia

ԱԶԴԱԿ - ՖԷՅՍՊՈՒՔ

ԱԶԴԱԿ ՀԵՌ. 258526 - 260115 -241274 ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ
AZTAG TEL. 258526 - 260115 -241274 E. MAIL : aztag@inco.com.lb FAX : 258529 P.O.BOX : 80860 BOURJ HAMMOUD
أرتاك : هاتف : ٢٥٨٥٢٦ - ٢٦٠١١٥ - ٢٤١٢٧٤ فاكس : ٢٥٨٥٢٩ ص.ب : ٨٠٨٦٠ برج حمّود